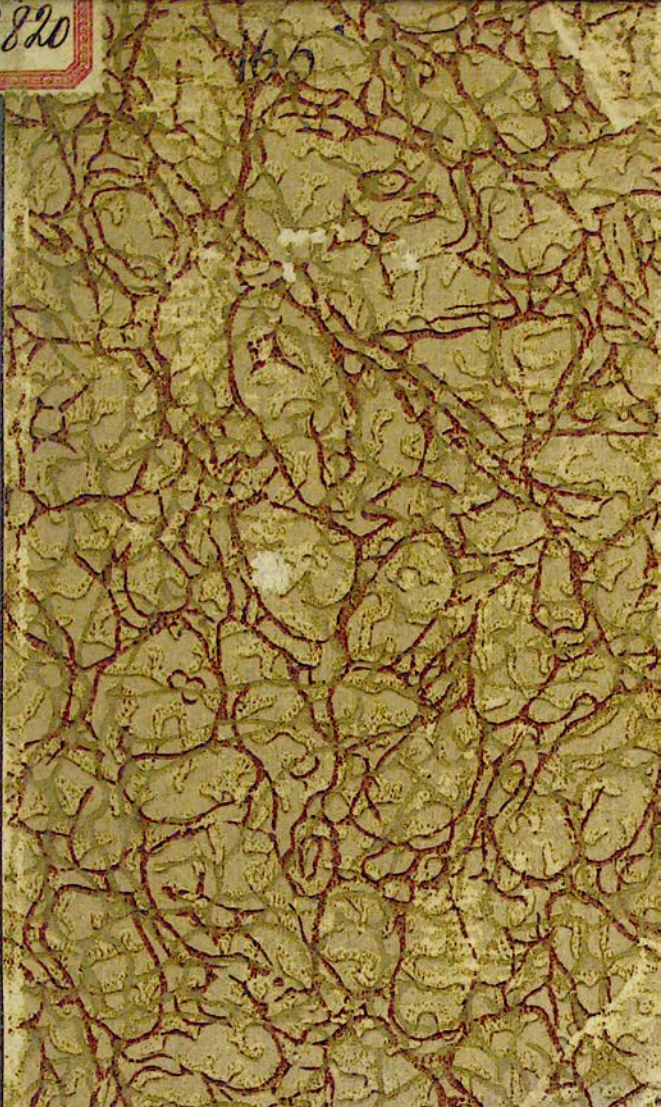

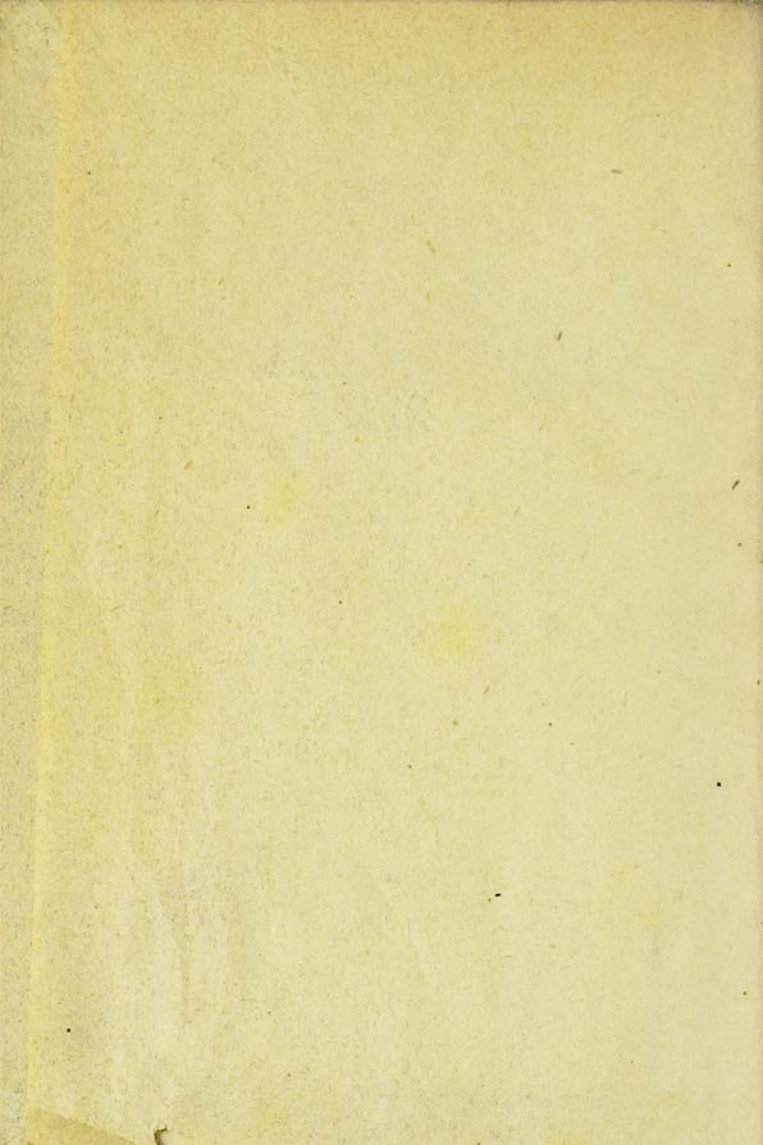
№ 3820

165

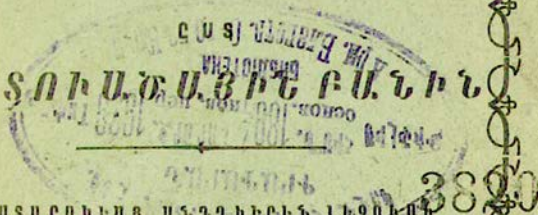
3820

Հ. Ռ. Մ. Ն. Ն. Ն.

ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՅԵՐԵՎԱՆԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԱՅ ԱՆԳՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱԿ

Սրբազուրկամբ եւ յաւկարածով

ՊԱՏ. Կ. Հ. ՍՐԸՐՃԸՆ

եւ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԱՅ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱԿ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՀԱՅԿՈՒՆԻ

Միտինար Ամերիկայի Միջազգայն Հրատարակիչ ընկերութեան

معارف عمومیہ نظارت جلیله سنک فی ۲۱ صفر سنه ۱۳۰۳ و ۱۶ تشرين
ثانی سنه ۱۳۰۱ تاریخلی و ۷۸۵ نومرولی رخصتنامه سیله طبع اولمشدر

Կ. ՊՈՂԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

(ԱՐԱՄԵԱՆ)

1885

0-1 . 02 22.

0100

3820

ԳՈՐԾ ԵՐՐՈՐԴ

✓

ՅՅՈՒԳԱՄ Է 1801 Ք.

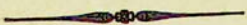
264

ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ

Մ-80

Ը Ս Ս

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԲԱՆԻՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԱՑ ԱՆԳՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱԻ

Սրբագրութեամբ եւ յաւելումով

ՊԱՏ. Կ. Հ. ՍՐԸՐՃԸՆ

ԵՒ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԱՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱԻ

99803

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՀԱՅԿՈՒՆԻ

Միտինար Ամերիկայի Միջազգայն Հրատարակչի ընկերութեան

Քուստ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

(Արամեան)

1885

A $\frac{I}{900}$

Սիրելի Հնթերցող

Քրիստոնէից փրկութեան վերաբերեալ առաջին եւ գլխաւոր կէտն է հաւատք ի Տէր Յիսուս Քրիստոս : Տէր մեր ըսաւ իւր Աշակերտաց, երբ պատուէր կուտայր նոցա, «Ով որ հաւասայ ու մրկրսուի, պիտի փրկուի» (Մարկ. Ժ. 16), եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատալն, բոլոր Սուրբ Գրոց մէջ, առաջին տեղին բռնած է ի մասին յաւիտեանական փրկութեան : «Ով որ կը հաւասայ անոր՝ չը դատապարսուիր. եւ ով որ չհաւասար՝ արդէն իսկ դատապարսուած է, քանզի չհաւասաց Ասուծայ միածին Որդւոյն անուանը» (Յով. Գ. 18). Հաւատքն է ընդունիլ զվկայութիւն Աստուծոյ նկատմամբ իւր Որդւոյն, եւ վստահիլ Տէր Յիսուսի որպէս յայտնուած է ի Սուրբ Գիրս : Եթէ ի մասին հաւատոյ պակասութիւն գտնուի, փրկութեան ամբողջ գործն կ'անկանի կործան, զի գրուած է, «Ով որ Որդւոյն կը հաւասայ՝ յաւիտեանական կեանք ունի. եւ ով որ Որդւոյն չհնազանդիր՝ կեանք պիտի չսեսնէ, այլ Ասուծոյ բարկութիւնը կը մնայ անոր վրայ» (Յով. Գ. 36). Արդ՝ նախ քան զընթեռնուլ քո զայս գրքոյկ որ կը ճառէ զՄկրտութենէ Հաւատացելոց, կը խնդրեմ զի քննես զանձն քո թէ արդեօք հաւատացեալ ես Յիսուսի թէ ոչ, վասն զի, եթէ չես,

Մկրտութիւնն ըստ եղանակի Սուրբ Դրոց փոխանակ յաջողեցոյ զիրկութիւն քո, պիտի յաւելու յաւէտ զքոյդ դատապարտութիւն: Եթէ ճշմարտապէս չես հաւատար, ոչինչ օգուտ ունի քեզ թէ իբրեւ երախայ եւ թէ իբրեւ չափահաս մկրտուիլդ: Թէ սրսկուած լինիս եւ թէ թաղեալ, ոչ ինչ կը շահիս, եթէ ի վախճանի գտնուիս ոչ հաւատացեալ, քանզի պիտի կորսուիս յաւիտեանս: «Բայց առանց հաւատոյ անհնար է հաճոյ ըլլոյ Ասուծոյ» (Եբր. ԺԱ. 6), թէեւ մինչեւ իսկ ի գործ դնես զօրէնս Նորա:

Եթէ կարող ես պատասխանել հարցմանն որ հաւատոյդ կը վերաբերի, եւ յայտարարել թէ կ'ապաւինիս արդարեւ Յիսուսի Քրիստոսի, վայել է քեզ յայնժամ ուսանիլ զկամս Նորա եւ ընել զայն իսկոյն: Դու Յիսուսի աշակերտն ես այժմ հաւատով ուսիր ուրեմն զոր ինչ կ'ուսուցանէր վարդապետ քո, եւ, իբրեւ աշակերտ ճշմարիտ, ըրէ խնդութեամբ եւ զգուշութեամբ զոր ինչ կը հրամայէ քեզ: Թերեւս սովորութիւնն յորում վարժուեցար, չէ համաձայն կամաց Տեառն քո, եւ չարիք է թողուլ զճանապարհ հայրենի առանց իրաւացի պատճառի. բայց, որովհետեւ ճշմարիտ կրօնն է անձնական ինչ, եւ որովհետեւ անձնական հնազանդութեամբ կապուած ես Յիսուսի, պարտիս փոյթ ունել քննել Խօսքը վասն անձինդ եւ ճշետեւիլ ումեք կուրօրէն: Երբ խնդիրն խղճիդ կը վերաբերի, չես ընդ օրինօք մարդոյ, այլ՝ Քրիստոսի: «Ձեր Ուսուցիչը մի է, այսինքն՝ Քրիստոս» (Մատ. ԻԳ. 10), որ կը պահանջէ ամբող-

Ջական հնազանդութիւն: «Ուլ որ հայրը կամ մայրը կը սիրէ աւելի քան զիս, արժանի չէ ինձ» (Մատ. Ժ. 57), մի վարանիր ուրեմն, այլ հաւատարմութեամբ հնազանդ լեր Աստուածային վարդապետիդ:

Հաւատացելոց Մկրտութիւնն մենէ բազմաց է այն բաներէն մին զոր յոյժ յատախօրէն յայտնած է Սուրբ Գիրք, եւ կը զարմանամք զի ամենայն Քրիստոնեայ բարեկամք մեր չեն տեսաներ զայն այնպէս որպէս մեք: Այն բացերեւ է առ մեզ այնպէս որպէս է արեգակն յերկինս, առ որ չեմք համարձակիլ փակել զաչս մեր: Բայց եւ այնպէս չեմք մտաներ ի սլայքար ընդ նոսա որք չեն կարող տեսանել որ ինչ բացայայտ է մեզ, այլ սիրով կ'առնեմք զայն յանդիման առ նոսա, յուսալով թէ ամբողջ եկեղեցին սիրտի գայ ընդունել «Մի Տէր. մի հաւատք. մի մկրտութիւն» (Եփես. Գ. 5): Իսկ դու, սիրելի ընթերցող, չունիս այնչափ գործ այլոց խորհրդոյն կամ դործողութեանց հետ: Քո գործդ է, լուսաւորեալ դատողութեան կիրառութեամբ, Սուրբ Գիրքը՝ Սուրբ Գրոց հետ բաղդատել, եւ Հոգւոյն առաջնորդութեամբ ջանալ ի ձեռն բերել մի ստոյգ արդիւնք: Աստուածաշունչիդ լուսով խնդիրը քննելդ քեզ չիրնար մնասել, բայց դուցէ մեծապէս մնասուիս մերժելով զքննութիւն, զի մնասակար յոյժ են կանխակալ կարծիք:

Մի ինչ կը խնդրեմ ի քէն. ջանա՛ թօթափել յանձնէ զնախապաշարմունս դաստիարակութեան, եւ Սուրբ Գիրք, Սուրբ Գիրք միայն, թող լինի քեզ առաջնորդ այս խնդրոյն մէջ: Ըստուած է թէ «Բողոքականաց կրօնն Աստուածաշունչն է միայն:»

Ստուգիւ այսպէս՝ պարտի լինել. բայց կ'երկնչիմք թէ իրողութիւնը զայս չհաստատեր, զի են Բողոքականք որք կ'ընեն շատ բաներ զորս չհրամայեր Սուրբ Գիրք: Սակայն դու հաստատուն կ'ալ զառաջնորդութիւն Սուրբ Գրոց, եւ կրօնական ամէն խնդրոց մէջ ըսէ, «Օրէնքից ու վկայութեանց, եթէ այս խօսքից համեմատ չգրուցեց, անոց ամենեւին լոյս չունին.» (Ես. Ը. 20):

Երբ ուղիղ քննութեամբ կու գաս այն եզրակացութեան յոր հասած է հեղինակ գործոյս, զգոյշ կաց յայնժամ հպարտութենէ եւ վէճէ. «Մարդ չկրնար բան մը առնուլ, եթէ տեսած չէ անոր յերկնից,» (Յով. Գ. 27). Վասն որոյ ընկալ զճշմարտութիւն խոնարհութեամբ եւ պինդ կ'ալ զայն. բայց կ'ալ զայն երախտագիտական ոգւով առ Տէր որ զայն ուսոյց քեզ: Հաստատապէս որոշէ կատարել զկամս վարդապետիդ եւ լեր անյողդողդ ի յայտնել զհոգի նորա: Մի եւնոյն ատեն աներկիւղ եռանդեամբ տարածէ ճշմարտութիւնը զոր ուսար, զի որ ինչ ականջ ի վար լսեցիր, պարտիս քարոզել տանեաց վրայ (Մատ. Ժ. 27): Մկրտութեան նկատմամբ եղած մոլորութիւնն, օրուան մեծագոյն մոլորութեանց շատերուն յատակին մէջ կը գտնուի: Ուստի մի դուզնաքեայ ինչ համարիր գիտել զճշմարտութիւն իմասին Մկրտութեան, այլ հանապազօր պատճառս եղիւ հեզութեամբ եւ երկիւղածութեամբ տալ յուսոյդ պատճառը. (Ա. Պետ. Գ. 15):

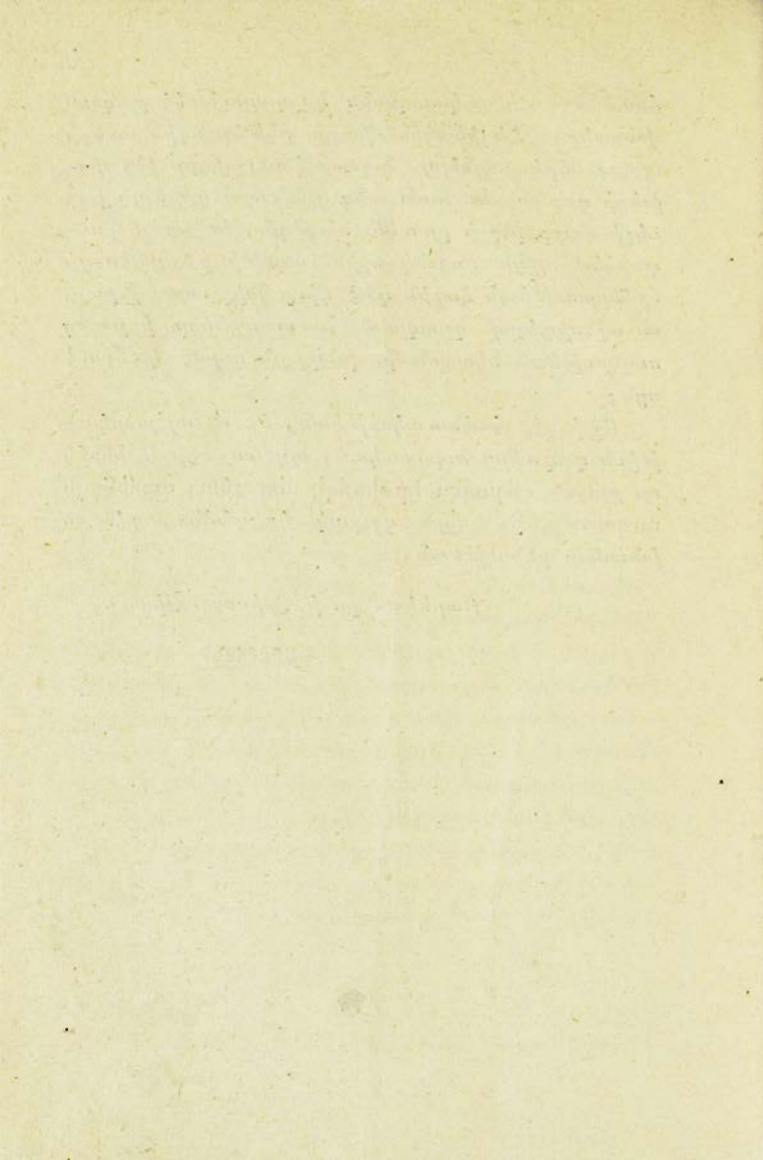
Այս գործ որ կը ներկայանայ քեզ, տպուած է նախ ի Հոլանտա իբր 200 տարի յառաջ, եւ գըրուած է Տիրոջ մի ծառայէն որ աքսորեալ էր վասն

հաւատոյն : Ի սակաւ բանս կը պարունակէ բազում
 փաստեր : Հեղինակին միտքը ընթերցողին աւելի
 պարզ ներկայացնելոյ նպատակաւ , փոքր ինչ փո-
 խեցի գործը , եւ աստ անդ յընթացս գործոյն յա-
 ւելի փոքր ինչ ի լրումն նիւթոյն , եւ այժմ կ'ու-
 ղարկեմ զայն եռանդագին աղօթիւք որպէս զի
 ճշմարտութեան Հոգին դնէ զիւր կնիք սորա վերայ ,
 առաջնորդելով զբազում հաւատացեալս ի շաւիղ
 ուղղութեան նկատմամբ խնդրոյն զորմէ կը ճառէ
 այն :

Ոչ ի սէր հակառակութեան , եւ ո՛չ ալ բարկու-
 թիւն գրգռելոյ նպատակաւ , այլ առ սէր Այնորիկ
 որ ըսաւ «Այսպէս կը վայելէ մեզ լնուլ զամենայն
 արդարութիւն» սոյն գրքոյկ կը յանձնարարէ քո
 խնամոտ քննութեան ,

Բարեկամ քո ի Քրիստոս Յիսուս

ՍԲԸՐՃԸՆ

Սիրելի ընթերցող

Յորժամ ընթերցմամբ Սուրբ Գրոց կը բննես զկամս Աստուծոյ, թող այս լինի բո Աղաղակ, «Օճե Տեղ զաչս իւր ի դեղ որպէս զի տեսնես», և եթէ հասած է բո վերայ Աստուծոյ Զօրութեան օր, անտարակոյս եմ թէ խնդութեամբ պիտի ողջունես զճշմարտութիւն, ինչ զգեստով որ քեզ ներկայանայ սա, և առաւել թղթոյն պարունակութեան վերայ պիտի խորհիս, քան թէ պիտի սոսկաս ի տեսիլ զճուճ կերպարանաց Պատգամաւորին, զիտելով թէ «Մեծին Աստուծոյ» թուղթն է այն: Վասն որոյ ճառելով զճշմարտութենէս, այսինքն զՄկրտութենէ Հաւատացելոց, որպէս ի կիր արկաւ ի Քրիստոսէ և ի Նախնական Եկեղեցեաց, կը փափաքիմ և կը խնդրեմ որ ընթեռնուս զսացեալսն առանց նախապաշարման: Ընկալ զոր ինչ համաձայն կը գտանես ճշմարտութեան, համարելով զայն պատուական քան զկեանս բո և դատելով զայն ըստ Սուրբ Գրոց, զի Սուրբ Գիրքն է միակ Դատաւոր կրօնական խնդրոց:

Որովհետև Քրիստոս է Հիմն ոյր վերայ շինողն երբէք չպիտի կրէ վնաս, Ա. Կորն. Գ. 11, ուստի նախ քանի մի դիտողութիւններ յառաջ

պիտի բերեմ նկատմամբ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի մկրտութեան , և կը խնդրեմ որ դիտես ուշի ուշով թէ քանի՞նն ճիշդ է Սուրբ Գիրք ի պատմել զհանգամանս մկրտութեան Նորա , որպէս զի ունենամք մի ճիշդ Օրինակ և կարող լինիմք հեշտեալ ժամանել յԵրանութիւն այնոցիկ որոց նկատմամբ ըսուած է , «Աստնի կ'երբան Գառին ետեւեն ուր ու երբայ Նա : »

ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ

ԸՍՏ ԱՍՏՈՒԱԾ ԱՅԻՆ ԲԱՆԻՆ

ՊԼՈՒԽ Ա.

ՅԷ ՔՐԻՍՏՈՍ ՄԿՐՏԵՅԱԻ Ի ԳԵՏ ՅՈՐԴԱՆԱՆ

Քրիստոսի մկրտութեան նկատմամբ ընդարձակագոյնս գրուած է ի Մատ. Գ. 13—17: « Անասեն Յիսուս Գալիլեայէ Յորդանան եկաւ առ Յովհաննէս մկրտուիլ անկէ: » Ազգու է իւրաքանչիւր բառ համարիս: (անասեն) — նախ քան սկսանելն զիւր Պաշտօն հրապարակային, որպէս է տեսնել ի Մատ. Գ. 17: « Այնուհետեւ Յիսուս սկսաւ Բարոզել: » (եկաւ) — կարէր նա հրամայել Յովհաննու գալ առ ինքն, բայց ինքն եկաւ ի նշան հնազանդութեան իւրոյ: (Գալիլեայէ) — բազում մղոններ, եւ հաւանականաբար հետի. իւրաքանչիւր քայլ զոր կ'առնումք վասն Աստուծոյ, է ընդունելի եւ պիտի ունենայ մի օր զիւր վարձ Փառաւոր: (Յորդանան) — ուր էր գետ, ուր հազարաւորք մկրտուեցան, զի էր տեղի յարմար Յովհաննու յընկզմել անդր զՔրիստոս, որպէս պիտի տեսնուի ի ստորեւ:

Դիտողութեան պիտի առնումք այժմ ութ կէտեր նկատմամբ Քրիստոսի մկրտութեան:

Նախ, նկատմամբ իւր հասակին ըսուած է, Յիսուս մկրտուելով, Դուկ. Գ. 21, սկսած էր լինել

գրեթէ երեսնամեայ, համ. 25. Կը տեսնես աստա-
նօր թէ Յիսուս իսկ մկրտուեցաւ ի հասուն հա-
սակի: Եթէ ոք կարէ մկրտուիլ ի մանկութեան, է՞ր
Յիսուս ո՛չ: Քրիստոնեայք, մի՛ ամաչէք, ձեր Հրա-
մանատարն ձեր առջեւ է, երեսնամեայ էր երբ
մկրտուեցաւ: Քրիստոս ամօթ չհամարիր կոչել զձեզ
Եզրայրներ. Եբր. Բ. 11:

Երկրորդ. Քրիստոսի մկրտութեան մէջ զխողու-
թեան արժանի երկրորդ կէտը՝ այս սուրբ Խորհրդոյն
մատակարարն է, Յովհաննէս, որ խոստովանեցաւ
զանձնէ թէ չէր արժանի լուծանել զխրացս կօշ-
կաց նորա, Մարկ. Ա. 7: Արդ՝ եթէ Քրիստոս կը
հաճի ընդունիլ զմկրտութիւն մի այսպիսի անար-
ժան գործիքի միջոցաւ, մի ուրեմն թեթեւու-
թեամբ խորհիր այս խորհրդոյն վերայ ի սլատճառս
անարժանութեան մատակարարին, հաստատէ զաչս
քո ի Քրիստոս, յօրինակ քո:

Երրորդ. Դիտէ զլացումը, Յովհաննէս կ'արգե-
լոյր զնա. Մատ. Գ. 14: Պարտուց մէջ դժուարու-
թիւնն չսլարտի լինել սլարուակ, ոչ ոք սլարտի
հրաժարիլ Աստուծոյ հետեւելէ: Զանայէ՛ մեանել
ընդ նեղ դուռն. Մատ. Է. 13:

Չորրորդ. Դիտէ Յովհաննու փաստը. Մատ. Գ.
14. Ինձ պէ՛տք է քեզ մկրտուիլ, եւ դու ինձի՛ կու
գաս: Են որք չկամին մկրտուիլ, եթէ չապացու-
ցուիր թէ սէտս ունին այնմ: Նոցա մարմնաւոր
փաստն է, չկարե՞մ երթալ յերկինս առանց մկրտու-
թեան: Հարկաւոր է ի փրկութիւն: Խորհրդուրդ ան-
սուրբ եւ անձնասիրական: Տէրդ եւ վարդապետդ
այսպէս խորհեցաւ միթէ: Ո՞չ ապաքէն նա կատար-

եալ Փրկիչ էր : Ո՞չ ապաքէն Հոգին տրուած էր նմա առանց չափու : Չունէր նա մեղս ի լուացումն , բայց եւ այնպէս մկրտուեցաւ : Արդ՝ տես զօրինակ քո , զՅիսուս , որ մկրտուեցաւ ոչ առ կարօտութեան , այլ՝ առ հնազանդութեան կամաց Հօր իւրոյ :

Հինգերորդ . Դիտէ ընտիր անունները զորս կուտայ Յիսուս այս խորհրդոյն : 1. Յիսուս կը կոչէ զմկրտութիւն Արդարութիւն . Մատ . Գ . 15 : Արդար եւ ուղիղ է որ ես իմ Հօր դործոյն մէջ գտնուիմ : 2 . կը կոչէ զայն դործ վայելուչ , կը վայելէ մեզ . Ո՛հ , յոյժ վայելուչ է Աստուծոյ զաւակաց ի յարգանս ունել զամենայն պատուիրանս Աստուծոյ : 3 . կը յիշէ Յիսուս մի կապակցութիւն իւր եւ իւր ժողովրդեան միջեւ , զայս կ'ակնարկէ բառք մեզ (այսպէս կը վայելէ մեզ) : Կամի ասեւ « Բեզ եւ ինձ , եւ ամենայն հետեւողաց իմոց » : Յով . ԺԲ . 26 . Եթէ ոք կը ծառայէ ինձ , բող զայ իմ ետեւէս . եւ ուր ես եմ , իմ ծառաս եւս՝ հոն պիտի ըլլայ : 4 . Յիսուս կը համարի զայն լրումն , լնուլ : Մեր նպատակ պարտի լինել Բ . Կորն . Ժ . 5 , 6 . Ամէն միտք գերի ընել Քրիստոսի հնազանդութեան : « Պատրաստ եմ վրէժ առնուլ ամէն անհնազանդութենէ , երբ ձեր հնազանդութիւնը կասարեալ ըլլայ : » Հնազանդութիւն պարտ է կատարեալ լինել : 5 . Նա կը գործածէ զբառ ընդհանրական բոլոր արդարութիւնը : Մկրտութիւնն է մի մասն ամբողջին : Ահա Քրիստոս այսպէս կը համարի զՄկրտութիւն . կարող չես կատարել զամենայն պատուիրանս , եւ ոչ իսկ ընուլ զամենայն արդարութիւն , եթէ զանց կ'առնուս զՄկրտութիւն :

վեցերորդ . Ի Մկրտութեան Յիսուսի նկատելի է նաեւ եղանակ Մատակարարմանն , Մատ . Կ . 16 . Եւ իսկոյն դուրս ելաւ ջուրէն : (իսկոյն) — քանզի Մկրտութիւնն է միանգամ ընկղմումն : (Դուրս) — եթէ իջած չլինէր ի ջուրն , չպիտի ըսուէր դուրս ելաւ : (Ելաւ) — ուրեմն չէին կրէր Յիսուս ի գիրկս որպէս սովոր են այժմ առնել զմանկունս : (Դուրս) — եթէ ելաւ դուրս ի ջրոյն , ուրեմն էր նախ ի ջուրն . չեմք կարող ըսել վասն ուրուք թէ՛ դուրս ելաւ ի տանէն , եթէ երբէք չէր մտած անդր , այսպէս եւ չէր կարելի ըսել Քրիստոսի համար թէ՛ ելաւ դուրս ի ջրոյն , եթէ չէր նախ ի ջուրն : (Դուրս ելաւ) — եթէ բերուած լինէր նմա սակաւ ինչ ջուր բաժակաւ ի Մկրտութիւն , պիտի չըսուէր թէ՛ դուրս ելաւ անտի : (Ջուրէն) — այս ջուրն էր Գեա Յորդանան : Քրիստոս կը զիջանի նկատողութեան առնուլ մանր բաներն եւս , զի այսօրիկ միացած են Աստուածային մի հրամանի հետ :

Եօրկերորդ . Դիտէ , նկատմամբ մկրտութեան Քրիստոսի , զընդունելութիւն Հօրն . Մատ . Կ . 16 . (Երկինք բացուեցաւ) — ոմանք ի Հաւատացելոց Քրիստոսի տեսած են զփառաւոր բացումն Երկնից : (Հոգիւն իջաւ) — նոյն Հոգին որ խոստացեալ է հաւատացելոց ի Մկրտութեան , Գործ . Բ . 38 . ապաւստեցէ՛ք , եւ իւրաքանչիւր ի ձէնց բող մկրտուի եւ պիտի ընդունի՛ք զՀոգիւն Սուրբ : (Եւ ահա ձայն յԵրկնից եկաւ որ կ'ըսէր , Դա է իմ սիրելի Որդիս) — Քրիստոս իբրեւ Գլուխ իւր Եկեղեցւոյն կնքուեցաւ ամբողջ մարմնոյն համար , եւ ի Մկրտութեան կը յայտնուի Որդիութիւն իւր Անդամոց : (Որուն

հանած եմ) — ոչ միայն հաճած եմ ընդ ամենայն
 զոր ինչ ըրած է եւ կ'ընէ, այլ եւ ընդ այս գործ
 Մկրտութեան իրրեւ գործ հնազանդութեան իմ
 փառաւոր կամաց: Այսպէս եւ հաճած է Տէր
 ընդ նոյն գործ հնազանդութեան բոլոր հաւատա-
 ցելոց որք ի սրէ հնազանդեցան այն վարդապետ-
 քեան գաղափարին որ յանձնուեցաւ նոցա, Հռով.
 2. 17: Այս նոյն ձայն վկայեց Աստուծոյ Օրհնեալ
 Որդւոյն համար ի վերայ լերան, ասելով, Դա է իմ
 սիրելի Որդիս, ասոր լսեցէք, Ղուկ. Թ. 36: Լսե-
 ցէք նմա իւր պատուիրանաց եւ հրամանաց մէջ.
 Լսեցէք նմա այժմ ի մկրտութեան իւրում: Ո՛հ, կը
 վայելէ մեզ, կ'ըսէ Քրիստոս, Դուք որ ունիք
 զՀայր իմ Հայր ձեր, զԱստուած իմ Աստուած ձեր,
 այսպէս կը վայելէ մեզ մկրտուիլ եւ ընուլ զամե-
 նայն արդարութիւն. նա է Աստուծոյ սիրելի Որ-
 դին, նմա լուարուք:

Ուրեւորդ. Դիտէ թէ՛ որպէս ի մկրտութեան
 Քրիստոսի կը յայտնուի Եւանձնութիւն, Հայր կը
 խօսի ձայնիւ, Որդին կը մկրտուի, Հոգին Սուրբ
 կ'իջնէ ազաւնակերպ, եւ ահա պատճառն ոյր վասն
 Մկրտութիւն կը մատակարարուի յանուն Հօր եւ
 Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, վասն զի այն որ կը հա-
 ւատայ անկեղծութեամբ եւ կը մկրտուի, ունի իւր
 ի բաժին զամբողջ Երրորդութիւնն: Երրորդութեան
 փառաւոր միութիւնն՝ որ յայտնուեցաւ ի մկրտու-
 թեան Քրիստոսի, կը յիշատակուի ի մկրտութեան
 իւրաքանչիւր հաւատացելոյ, ուստի եւ արժանի
 մեր յարգական խորհրդոյն: Այն որ կ'արհամարհէ
 մի խորհուրդ՝ յորում կը կոչուի այդ նուիրական

Անուան , պարտի զգոյշ կալ զի մի գուցէ յանցապարտ գտնուի ընդ վայր առնելոյն աղադաւ զանուն Տեառն :

ՊԼՈՒԽ Բ.

ՅԱՂԱԳՍ ՄԵԾԻ ՊԱՏՈՒԻՐԻՆ ՎԱՍՆ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՅՍԻԱՏԱՅԵԼՈՅ

Որպէս լեցիր գիտողութիւններ նկատմամբ քո մեծ Օրինակին , Տէր Յիսուսի , նոյնպէս եւ պիտի լսես գիտողութիւններ նկատմամբ նորա հրամանին , Մատ . ԻԸ . 19 : Եւ կը խնդրեմ որ նկատողութեան առնուս որ ինչ ըսուած է զՔրիստոսէ ի Գործ . Ա . 1 : Ուր կ'ընթեռնուիք թէ Քրիստոս կ'ընէր եւ կը սորվեցնէր . պատշաճ է ուսուցչաց նմանիլ Քրիստոսի ընելու եւ ուսուցանելու մասին : Ի համ . 2 . կ'ընթեռնուիք թէ՛ համբարձաւ նա յես պատուէր տալոյ առաքելոց ի ձեռն Հոգւոյն Սրբոյ : Եւ Հաւատացելոց Մկրտութիւն , որպէս է տեսանել ի Մատ . ԻԸ . 18 , 19 , 20 , էր մին ի պատուիրանաց անտի : Աստուած դրաւ զնա իւր ժողովրդեան վրայ Առաջնորդ եւ Հրամանատար , եւ ՄԵ . 4 : Իբրեւ հրամանատար պարգեւ մի է Քրիստոս . ո՛հ , որպիսի ողորմութիւն է ունել մի այսպիսի իմաստուն հրամանատար , որոյ պատուիրանք առ հաւատացեալն չին ծանր . նորա պատուիրանները պահելուն վարձը տաս է . Սաղ . ԺԹ , 11 : Արդ՝ նորա այս պատուիրանին մէջ ութ կէտեր արժանի են նկատողութեան , ընթեռնուիք նախ ամբողջ հատուածը ուր կայ այդ պատուիրան . « Եւ Յիսուս

մօտենալով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ, ամէն իբխա-
թիւն տրուեցաւ ինձ յերկինս եւ յերկրի: Ուրեմն գա-
ցէք առակերտեցէք բոլոր ազգերը, մկրտեցէք զնոսա
յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ: Սորվեցու-
ցէք անոնց պահել ամեն ինչ որ պատուիրեցի ձեզ.
եւ անա ձեր հետ եմ ես ամեն օր մինչեւ ի կատա-
րած աշխարհիս: Ամէն»:

Նախ. Դիտէ թէ ո՛ւստի գայր Քրիստոս երբ
տուաւ զայս մեծ հրաման: Գայր նա ի գերեզմանէ,
էր նա Յիսուս Յարուցեալ. Ասուած ըւր Որդին յա-
րուցանելով առաջ զրկեց զնա ձեզ օրհնել զձեզ: Գործ.
Գ. 26: Արդարեւ այս Օրհնեալ Յիսուս պիտի չհրա-
մայեր ինչ որ չէր յօգուտ իւր ժողովրդեան. Նա
օրհնեալ Յիսուս է. եւ կու տայ օրհնեալ հրամաններ.
Իրանելի են անոնք որ կը կատարեն Անոր պատուիրան-
ները, որպէս զի իբխանութիւն ունենան կենաց ծա-
ռին վրայ, եւ մտնեն դուռներէն ներս քաղաք. Յայտ
ԻՒ. 14: Պարտիմք յիշել թէ Յարուցեալ Փրկիչ
մի է որ կ'ըսէ. Գացէք, առակերտեցէք եւ մկրտեցէք:

Երկրորդ. Դիտէ թէ Քրիստոս անձամբ «մօտե-
նալով խօսեցաւ անոնց»: Արդ՝ եթէ մի հրեշտակ
երեւէր եւ հրամայէր մարդոց մկրտուիլ, ո՞վ յայն-
ժամ պիտի հակառակէր այդմ. բայց հոս Աստու-
ծոյ փառաւոր Որդին կ'երեւի եւ կ'ըսէ. Գացէք,
առակերտեցէք եւ մկրտեցէք:

Երրորդ. Դիտէ թէ ո՞րպիսի իշխանութեամբ
կու գայ Նա. Մատ. ԻՂ. 18. «Ամէն իբխանութիւն
տրուեցաւ ինձ յերկինս եւ յերկրի». ամէն իշխանու-
թիւն ի հրամայել եւ յերկինս եւ ի վերայ երկրի.
ամէն իշխանութիւն ի կառավարել զերկին եւ զեր-

կիր: Ունիմ ընդ իմով իշխանութեամբ զՀրեշտակ, եւ զՄարդիկ. կարող եմ պաշտպան կալ ձեզ, կալ առ ընթեր ձեր, եւ լինել ընդ ձեզ եւ ի հուր եւ ի ջուր, ուստի, Գացէի առակերտեցէի բոլոր ազգերը. ունիմ ամենայն իշխանութիւն, Գացէի ուրեմն առակերտեցէի եւ մկրտեցէի: Մի՛ երկնչիք իթըշնամեաց, այլ Գացէի, առակերտեցէի եւ մկրտեցէի:

Չորրորդ. Դիտէ նոյն իսկ պատուիրանը. Մատեւ, 19: Քրիստոս ըսաւ. Գացէի, առակերտեցէի եւ մկրտեցէի: Քրիստոս ըսաւ դիւաց լէդէոնին, Գացէի. Մատ. Ը. 59, եւ նոքա անսացին: Իսկ Հաւատացեալք պիտի նուա՞ղ հնազանդ լինին քան զդեւս: Ո՞չ ապաքէն պարտ է հաւատացելոց լինել ժողովուրդ յօժարակամ ի հնազանդութիւն յաւուր իշխանութեան նորա: Հարիւրապետն կ'ըսէր միայն, Գացէի. եւ ծառայք նորա կ'երթային. կ'ըսէր միայն, Յկէի, եւ նոքա կու գային: կ'ըսէր եւեթ Ըրէի գայս. եւ նոքա կ'ընէին զայն: Քրիստոսի ծառայք նուա՞ղ հնազանդութիւն պիտի յայտնեն: Ո՞չ, հնազանդիմք իսկոյն, զի Նա ըսաւ, Գացէի, առակերտեցէի եւ մկրտեցէի:

Հինգերորդ. Դիտէ թէ ինչ բան նախընթաց է Մկրտութեան. Գացէի առակերտեցէի. Հարկ է Աշակերտել: Աստուած Հոգի է, եւ կը պահանջէ իւր երկրպագուներէն որ երկրպագանեն հոգւով եւ ճշմարտութեամբ. Յով. Դ. 24: Ուստի Աշակերտութիւն պարտի կանխել զՄկրտութիւն, եթէ ոչ, չկարէ ոք երկրպագել նմա հոգւով եւ ճշմարտութեամբ: Գացէի առակերտեցէի եւ մկրտեցէի: Յիսուս իսկ նախ կ'աշակերտէր եւ ասպա կը մկրտէր:

Յով. Դ. 1. Յիսուս քան զՅովհաննէս աւելի աւակերտներ կ'ընէր եւ կը մկրտէր : *Քանի քանի անձինք տղխաութեամբ կը մկրտեն զայնպիսիս որք բնաւ չեն աշակերտեալ, բայց Քրիստոս կ'ըսէ. Աւակերտեցէք եւ մկրտեցէք զնոսա :*

Վեցերորդ. Դիտէ զտարածութիւն հրամանին : Աւակերտեցէք բոլոր ազգերը եւ մկրտեցէք զնոսա : Գացէք առ ամենայն ազգս որ կը բնակին ցուրտ եւ ջերմ կլիմաներու մէջ . գացէք առ Հրեայս եւ հեքանոսս, առ արս եւ կանայս մարդկային ազգին, եւ յետ աշակերտելոյ մկրտեցէք զնոսա : Կործանեալ է այժմ մէջտեղի բաժանող պատը : Աստուած չդնէր այլեւս խտիր մարդոց մէջ : Ո՛չ ոք այլեւս թող խորհի թէ ունի հայր զԱբրահամ : Ո՛չ, ո՛չ, գացէք առ ամենայն ազգս, հրատարակեցէք զուրախարար աւետիս Աւետարանին առ ամենայն արարածս, Մարկ. ԺԶ. 15, 16. Ով որ հաւատայ եւ մկրտուի, պիտի փրկուի . երբ աշակերտած էք զնոսա, մկրտեցէք : Գացէք, աւակերտեցէք բոլոր ազգերը, մկրտեցէք զնոսա :

Եօրներորդ. Դիտէ զբառս պատուիրանին. Մատ. ԻԸ. 19 : Ուրեմն գացէք աւակերտեցէք բոլոր ազգերը, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ : Դիտէ նախ (մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր) — Անոնց՝ որ կ'ընդունին զՏէր Յիսուս ըստ պայմանաց Աւետարանին, Աստուած Հայր պիտի լինի, եւ նոքա պարտին մկրտուիլ յանուն նորա : Գացէք եւ կոչեցէք, ելէք անոնց մէջէն, անհաւատներէն եւ յայսպիսեաց, եւ զասուեցէք, եւ ես հայր պիտի ըլլամ ձեզ, եւ դուք որդիք եւ դստրք

պիտի ըլլաք ինձ. Բ. Կորն. 2. 17, 18: Ապշեցէք, եւ զարմացէք մի վայրկեան, դուք որ շնչին ինչ կը համարիք զՄկրտութիւն: Ինչ որ կը կատարուի հոս երկրի վրայ յանուն թագաւորի, ունի իւր հետ մեծ իշխանութիւն, իսկ կայ հոս անուն մեծին Աստուծոյ: Այո՛, հոս կայ անուն խորհրդաւոր Երրորդութեան, Հօր, Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, եւ կը կարծես թէ՛ Մկրտութիւն՝ որ կը կատարուի յայն փառաւոր անուն պաշտելի եւ երկրպագելի, չունի ինչ յինքեան: Մի՛ այլ եւս շնչին ինչ համարիր. այլ միտ դիր անոր որ ըսաւ, Գացէք առկեցեցէք բոլոր ազգերը, մկրտեցէք զոսա յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ:

Ուրեհրոյ. Դիտէ խոստումը որ միացած է այս խորհրդոյն հետ. եւ ահա ձեր հետ եմ ես ամէն օր մինչեւ ի կատարած աշխարհիս: Նա ըսաւ, Գացէք մկրտեցէք եւ ես ձեզի հետ պիտի ըլլամ, համ. 20: Քրիստոս բարի ընկեր մի է, դուք որ կը սիրէք իւր ընկերութիւնը, պարտիք փնտռել զայն հոն ուր խոստացած է. Հին Եւրոպայի համար հարցուցէք թէ՛ որք է բարի համբան, եւ անոր մէջը փախցէք, որ ձեր հոգիներուն հանգիստ գտնէք. Երեւ. 2. 16: Կայ ուրիշ տեղ մը հանգիստ հոգւոյն բաց ի Քրիստոսէ: Ո՛չ, ո՛չ, ի ներկայութեան Նորա կը գտնուի լիութիւն ուրախութեան, բայց ո՛չ ուրիշ տեղ: Կ'ուզէք վայելել զներկայութիւն իւր, ըրէք նման Զաւէնոսի, մտէք ի ճանապարհն. հաւատացէք եւ մկրտուեցէք, զի կու գայ Նա այս ճանապարհէ: (Մկրտեցէք). եւ ես ձեզ հետ պիտի ըլինիմ ամէն օր մինչեւ ի կատարած աշխարհիս. (Ամէն):

իւր պատուիրանաց եւ խոստման կը յաջորդէ մի Ամէն : Մեր ամենալաւ բարեկամին հրաժեշտի խօսքերն են այսոքիկ . Մկրտեցէ՛ք զաւակերսս եւ ահա ես ձեզ հետ եմ : Ո՛չ ապաքէն՝ պարտիմք յարգել եւ կատարել զհրաման սիրեցելոյն մերոյ :

Գ Լ Ո Ւ Խ Գ .

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ք

Աուրբ Գիրք կու տայ մեզ օրինակս հազարաւորաց որք մկրտուեցան ի գետս , նոքա ամենեքին էին այնպիսի անձինք որք դաւանեցան հաւատք եւ ապաշխարութիւն , եւ էին ի հասակի կարող պատասխանելոյ վասն անձանց :

Առաջին օրինակ . Երբ կարդամք այն անձանց վրայով զորս մկրտեց Յիսուս . Յովն . Գ . 1 . ըսուած է թէ՛ աւակերսներ կ'ընէր եւ կը մկրտէր : Նախ աշակերտ կը լինէին եւ ապա կը մկրտուէին . նոքա աշակերտ կը լինէին ոչ թէ կը ծնէին աշակերտ , այսինքն՝ կ'աշակերտուէին քարոզութեամբ Բանին Աստուծոյ , եւ ապա կը մկրտուէին :

Երկրորդ օրինակ . Այլ օրինակ կը գտնուի ի Գործ . Բ . 41 : Եւ անոնք որ ի սրէ ընկալան անոր խօսքերը՝ մկրտուեցան : Ասոր պատճառն գրուած է ի համ . 57 . զղջացին իրենց սրտերուն մէջ : Ձէին գիտեր ինչ պարտէին ընել , մեղաց զգացումը ծանրացած էր նոցա վերայ , եւ աղաղակեցին , «Արք եղբարք ինչ ընենք .» առ որ պատասխանեց

Առաքեալն, համ. 58. Ապաշարեցէք, եւ ձեռնէ իւրաքանչիւր ոք թող մկրտուի յանուն Յիսուսի Քրիստոսի ի թողութիւն մեղաց, եւ պիտի ընդունիք Հոգւոյն Սրբոյ պարգելը. համ. 41: Վիրաւորեալ սրտին քաղցր է ողորմութիւն: Մի այսպիսի անձ չկասիր ո եւ է պարտուց առջեւ, ոչ եւս կը վարանի, այլ ամենայն ուրախութեամբ կ'ընկղմի ի ջուր ըստ հրամանին Քրիստոսի: Ուրախամիտ հաւատացեալք յօժար են հնազանդիլ Տեառն իւրեանց. եւ այն օր իբր երեք հազար անձինք աւելցան, համ. 41:

Երրորդ օրինակ. Այլ օրինակ կը գտնուի ի Գոր. Ը. 12. Բայց երբ հաւատացին Փիլիպպոսի որ կը քարոզէր Ասուծոյ քաղաւորութեան եւ Յիսուսի Քրիստոսի անուան վրայ, կը մկրտուէին արք եւ կանայք: Դիտէ, երբ հաւատացին. — Սամարացիք, համ. 5, եւ պարտիմք գիտնալ թէ սոքա էին յայնցանէ ոյց վերայ կրակ իջուցանել կ'ուզէին աշակերտք, Դուկ. Թ. 52, 54, բայց երբ հաւատացին սոքա, մկրտուեցան արք եւ կանայք: Ո՛հ, որչափ որ մերձ լինիս ի Դժոխս, հաւատա միայն եւ մկրտուէ, կայ ողորմութիւն վասն քո: Բայց քաջ գիտէ թէ անոնք որ մկրտուեցան, դաւանեցան լինել հաւատացեալ եւ էին Արք եւ Կանայք:

Չորրորդ օրինակ. Հաւատացելոց Մկրտութեան այլ օրինակ ունիմք ի Գործ. Ը. 55: Կ'ընթեռնուամք թէ՛ Փիլիպպոս քարոզեց ներքինւոյն զՅիսուս: Եւ եկան զուրի մը քով: Եւ ըսաւ ներքինին, Ահա զուր, ինչ բան կ'արգելու զիս մկրտելէ, համ. 56: Ապա Փիլիպպոս ըսաւ, Եթէ քու բոլոր արտւիկ կը հաւատաս, հնարաւոր է, համ. 57: Այս եթէ բառը ար-

Ժանի է ուշադրութեան: Եթէ լինիս իսկ աղքատ
 կամ անարդ ոք, եթէ Աստուած կը բերէ քեզ ի հա-
 ւատս, յայնժամ կարես մկրտուիլ դու, բայց ոչ
 այլ ոք: Կը խնդրուի հոս ոչ իւր ծնողաց բարեպաշ-
 տութիւն, ոչ պարասումն իւր Աստուածային Բա-
 նին, ոչ գալն իւր յերուսաղէմ յերկրպագութիւն,
 եւ ոչ իսկ յօժարութիւն իւր ի մկրտութիւն, այլ
 հաւատք իւր — եթէ կը հաւատաս, հնարաւոր է:
 Ի Յոյնն գրեալ է, օրինաւոր է. համաձայն է օրի-
 նաց Քրիստոսի: Հաւատացելոց միայն օրինաւոր է
 մկրտուիլ: Ապա, կ'ընթեռնուաք թէ, երկոքեան ի-
 ջան ջուրը, Փիլիպոս եւ ներքինին, եւ մկրտեց
 զնա, համ. 38: Ահա մի այր, գանձապետ եթով-
 պիոյ թագուհւոյն, այր մեծատուն, այր պատուա-
 ւոր, այր կրօնասէր, այր որ ունէր հաւանականա-
 քար շուրջ զկառօքն խումբ սպասարկուաց: Ներ-
 քինին կը հրամայէ նոցա կեցունել կառքը, մինչեւ
 որ մատուցանէ ինքն հնազանդութիւն առ Տէր
 մկրտութեամբ: Նա կարէ այժմ իջանել ի ջուր վասն
 անոր որ էջ յերկնից վասն իւր: Ամօթ չհամարիր
 հնազանդիլ Քրիստոսի որ կը խօսի իրեն իւր խո-
 նարհ ծառային միջոցաւ, Փիլիպպոսի: Ո՛վ զիջմանն
 ճշմարտապէս շնորհալից անձին: Ո՛չ մի փաստ այն-
 չափ ազդեցութիւն ունի որչափ Սէրը: Ուստի Ե-
 րէ կը սիրէ՛ գիս իմ պատուիրաններս պահեցէ՛:
 Նման Քրիստոսի փառաւոր եղանակին, կը տեսնեմք
 հոս իջանել եւ ելանել: Նա կ'ընկենու նախ ի վայր,
 եւ ապա կը կանգնէ ի վեր. նախ կ'իջուցանէ ի գե-
 րեզման, եւ ապա կը յարուցանէ անտի, ասելով,
 Դարձարու՛ք, որդիք մարդկան: Դարձեալ կ'ընթեռ-

նումք մկրտեալ ներքինւոյն վրայով, Եւ իւր նամբան կ'երբայր ուրախութեամբ, համ. 59: Ո՛հ, որպիսի յաղթութիւն ի ճանապարհին Քրիստոսի, նորա սլատուիրանաց պահպանութեան մէջ (թէեւ ոչ վասն պահպանութեան) կայ (եւ պիտի գտնուի) վարձ մեծ: Կ'ընթեռնումք թէ՛ իւր նամբան կ'երբայր, եւ արդարեւ գրուած է, Եւ արդարք հաստատ պիտի կենայ իւր նամբուն մէջ, եւ մաքուր ձեռք ունեցողը երբալով պիտի զօրանայ. Յոբ. Ժէ. 9: Որչափ անձինք կասեցան ճամբուն մէջ, լացին ճամբուն մէջ, նուազեցան ճամբուն մէջ, բայց երբ մկրտուեցան, գնացին զճանապարհ իւրեանց ուրախութեամբ: Ունէր գուցէ սիրտ տխուր, թէեւ էր գանձապետ հարուստ: Հարստութիւն չէր կարող գոհ ընել զնա, բայց մկրտելով, գնաց իւր նամբան ուրախութեամբ: Այսպէս եղեւ եւ բանտապետին որ մկրտուելով, Բոլոր տամբ ուրախ եղաւ, հաւատարմով յԱստուած: Գործ. ԺԶ. 53, 54:

Հինգերորդ օրինակ. Յաջորդ օրինակն է մկրտութիւն մեծահոգի առաքելոյն Պողոսի: Կարգն Գոր. ԻԲ. 16. Եւ հիմա այլ եւս ինչ կը յայտարարես. ել, մկրտուէ եւ լուա մեղքերդ: Կամիս ընուլ զհողիդ ուրախութեամբ: Կամիս զՔրիստոս ընդունիլ Տէր քո: Ուրեմն էր կը յայտարարես. ել եւ մկրտուէ: Այն որ երեւցաւ քեզ ի նաճապարհին երբ դու էիր մի հալածող. եւ կասեցոյց զքեզ երբալէ ի Դժոխս յոր կը վազէիր շուտապիտք, նա առաքեց զիս, ըսաւ Անանիա. Գործ. Թ. 15, 17: Եւ հիմա այլեւս ինչ կը յայտարարես. ել եւ մկրտուէ: Դու հալածող էիր, բայց պիտի լինիս այժմ քարոզիչ շարձարակիր, Գործ. Թ.

15. 16. վասն որոյ այլ եւս ինչ կը յապաղես . ել եւ մկրտուէ : Ընկալ խսկոյն զսայմանս եւ զսարգեւս Աստուածային ողորմութեան : Խնդութեամբ ողջունէ զողորմութիւն . մի յապաղեր եւ ո՛չ խսկ մի օր : Է՞ր կը յապաղես : Անարժան ոք կը համարիս զանձդ , վասն որոյ եւ կը յապաղես : Խորհուրդ այդպիսի թող չարդելու զքեզ . ի դիմաց Տեառն կը յայտարարեմ քեզ , անօթ ընտիր ես դու . Գործ. Թ. 15 : Յօժար է Տէր ի ներել զամենայն մեղս քո զառաջինս , եւ ընդունել զքեզ ըստ սայմանաց Աւետարանին , եւ հիմա այլ եւս ինչ կը յապաղես . ել եւ մկրտուէ . եւ մեղքերդ լուա :

Վեցերորդ օրինակ . Այլ օրինակ Մկրտութեան Հաւատացելոց է մկրտութիւնն Բանտասպետին . Գործ. ԺԶ. 50, 51, 52 : Նա գնաց ի ննջել ի մեղս իւր , եւ պիտի զարթնոյր գուցէ ի Դժոխս , բայց արգիլեց զնա ողորմութիւն Աստուծոյ , եւ փրկեց զհոգի եւ զմարմին նորա : Ի ձայն բարձր աղաղակեց Պօղոս . վնաս մի բնեք անձինդ , կայ յոյս վասն քո : Եւ նա պատասխանեց դողալով . « ինչ բնել պարս է ինձ : » Անձն այն որ կը դողայ առաջի Ամենակալ Աստուծոյ , ո՛չ միայն կ'աղաղակէ թէ ինչ պարտիմ ունենալ , այլ եւ թէ՛ ինչ պարտիմ բնել . հաւատն , ըսաւ Պօղոս , հաւատս Տէր Յիսուս Քրիստոսի : Եւ ի ցոյց յօժարութեանն հնազանդելոյ առ Տէր Յիսուս , եւ ընդունելոյ զնա ըստ սայմանաց Աւետարանին , մկրտուեցաւ արդեւորան նոյն ժամուռն . համ. 53 : Դիտէ նաեւ համ. 54 , թէ՛ բոլոր իւր տուն հաւատացիկ եւ մկրտուեցան : Որչափ անձինք հաւատացին , նոյնչափ անձինք մկրտուեցան :

Եօրներորդ օրինակ. Ունիմք այլ օրինակ, զԼի-
զիա, Գործ. ԺԶ. 14, մի բարեպաշտ կին, կին մի
աղօթասէր: Աստուած բացաւ զսիրտ նորա ուշա-
գրութիւն ընելու Պօղոսի խօսքերուն, եւ որովհե-
տեւ զետեղերքն էին, նա մկրտուեցաւ: Երբ լիակ-
ուած է սիրտ մարդ չկամիր հնազանդիլ Քրիստոսի:
Մի քարշողութիւն Քրիստոսէ՝ կու տայ հոգւոյն ըն-
թանալ արագութեամբ, Երգ. Ա. 4: Բացաւ Տէր
զսիրտ նորա եւ մկրտուեցաւ: Եթէ բացած է Տէր
զսիրտ քո հաւատալու Աւետարանին, կարես միջը-
տուիլ դու, բայց ո՛չ այլ ոք:

Ուրերորդ օրինակ. Ունիմք այլ օրինակ եւս ի
Գործ. ԺԸ. 8. Եւ Կրիստոս ժողովրդապետն իւր բո-
լոր սամբ հաւատաց ի Տէր, եւ Կորնթացիներէն շա-
տեր լսելով հաւատացին, եւ մկրտուեցան: Կրիստոս
հաւատաց, իւր տուն հաւատաց, — ամենեքին նախ
հաւատացին եւ ապա մկրտուեցան: Համայն օրի-
նակք ձուլեալ են յայսմ կաղապար:

Ահա այսպէս ունիմք թէ Օրինակ եւ թէ Հրաման:
Եթէ Հրաման կամ Օրինակ՝ ունի զօրութիւն, կը
գտնուին հոս երկօքին եւս: Զգոյշ եղիր, զի մի
գուցէ մեղանչես ընդդէմ մի այսպիսի բացերեւ
վարդապետութեան: Յիրաւի կը մեղանչէ այն որ կը
մեղանչէ ընդդէմ Հրամանի եւ Օրինակի:

Գ Լ Ո Ւ Խ Գ.

ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆՆ Է ԸՆԿՂՄՈՒՄՆ ԿԱՄ ԾԱԾԿՈՒԻԼ ՋՐՈՅՆ ՏԱԿ

1 Յունարէն վարքիզո բառն կը նշանակէ ընկղմել⁽¹⁾: Այսպէս Գրիստոս ընկղմեցաւ ի ջուր, Մատ. Գ. 16: Այսպէս ընկղմեցաւ Նա ի չարչարանսն, Ղուկ. ԺԲ. 50. Մկրտութիւն մը ունիմ մկրտելու, եւ ինչպէս կը տալանալիմ մինչեւ կատարուի:

2. Կայ եւրոպական թարգմանութիւն Սուրբ Գրոց՝ յորում գրուած է, այն օրերը եկաւ Յովհաննէս Ընկղմիչ, Մատ. Գ. 1: Այդ թարգմանութեան մէջ ըսուած է նաեւ թէ՛ Յովհաննէս կ'ընկղմէր յԱյեցոն, զի հոն շատ ջուր կար: Ի՞նչ պէտք շատ ջրոյ, եթէ ոչ ընկղմելոյ համար:

3. Մկրտութիւնք տեղի ունեցան ի գետս. Կ'ելնէին առ Յովհաննէս եւ կը մկրտէին անկէ Յորդանանու մէջ Մատ. Գ. 6: Յովհաննէս կը մկրտէր յԱյեցոն, քանզի հոն շատ ջուր կար. Յով. Գ. 23: Է՞ր գետոյ մէջ: Է՞ր ի շատաջուր տեղում: Սակաւ ինչ ջուր ի գաւաթի չէ՞ր բաւեր ի սրսկումն երեսաց:

4. Մկրտութիւն կը նշանակէ զթաղումն Գրիստոսի: Անոր հետ քաղութեան մկրտութեամբ մահուան համար, Հռով. 2, 4: Թաղուելով անոր հետ մկրտութեամբ, Կոր. Բ. 12: Արդ՝ մեք չեմք համարիր զոք

(1) Ծ. Հ. Հայ գրագէտը ոմանք հաւանական կը համարին Յէ Հայերէն Մկրտութիւն բառն եւս կը նշանակէ ընկղմումն ի ջուր, ունենալով իւր ժաղումն մխրնել բայէն:

Թաղեալ, երբ սահաւ ինչ հող սրսկուի յերեսս նորա, բայց կը Թաղուի, երբ կը ծածկուի. այսպէս քաղուեցաք դուք մկրտութեամբ:

5. Չարչարանք Քրիստոսի կոչուած է մկրտութիւն. Ղուկ. ԺԲ. 50: Մկրտութիւն մը ունիմ մկրտելու, եւ ինչպէս կը տալնայիմ մինչեւ կատարուի: Երբ չարչարուեցաւ Քրիստոս, ընկղմեցաւ ի նեղութիւն: Նորա չարչարանք իւր գլխոյն կամ ճակատոն վերայ էր միայն: Ո՛չ, ո՛չ, ոչ մի մասն էր զերծ. յոտից ցզլուխ էր ի նեղութեան: Պսակուած էր գլուխ նորա պատառող փշովք, ձեռք եւ ոտք նորա բեւեռեալ էին ի խաչ. եւ իւր ամբողջ անձ այնպէս տարածեալ կայր ի խաչին, այնպէս որ մէկը կրնար համբել զամենայն ոսկերս նորա. Սաղ. ԻԲ. 17: Ոչ մի մասն չէր ազատ ի չարչարանաց: Մեղանչեց ամբողջ մարդը, մարմինը՝ անձն եւ հոգին, վասն որոյ եւ ամբողջ Քրիստոսի պարտ էր չարչարուիլ վասն մեղաց: Քրիստոս մկրտուեցաւ ի նեղութիւնս, ընկղմեցաւ ի վիշտ, ո՛չ մի մասն էր ազատ. ահա կը կոչէ նա զայս չարչարանս մկրտութիւն իւր: Այսպէս եւ մկրտեալ ոք է ընկղմեալ ջրոյ տակ ի նշանակ ընկղմանն Քրիստոսի ի վիշտս վասն մեր:

6. Մկրտութիւնն է զգենուլ զՔրիստոս. Քանզի դուք ամենեկ որ Քրիստոսով մկրտուեցաք, զՔրիստոս հագած էք. Գաղ. Գ. 27: Այս համար կը նշանակէ թէ՛ որպէս կ'զգենու ծառայն իւր տիրոջ նշանադրեստը (պաշտօնական զգեստ ծառայից), որ կը յայտնէ թէ նա ծառայ է մի յոյժ բարձր անձնաւորութեան, այսպէս ի Մկրտութեան կ'զգենումք եւ մեք զնշանադրեստ Տեառն մերոյ, եւ ինքն է

որ անձամբ կ'զգեցունէ զմեզ յոտից ցզլուլս, այսպէս ահա կ'զգենումք զՔրիստոս Մկրտութեամբ որ կը կատարուի թաղմամբ ի ջուր յոտից ցզլուլս :

7. Երբ Յիսուս Մկրտեցաւ, իսկոյն դուրս ելաւ ջուրէն, Մատ. Գ. 16 : Յիսուսի Մկրտութիւն երեսաց վերայ սակաւ ինչ ջուր նետուելով կատարուեցաւ : Ուրեմն չէր Յիսուս ի ջուրն, եւ չէր կրնար ըսուիլ թէ՛ դուրս ելաւ անկէ : Բայց որովհետեւ մկրտեցաւ ջրոյ մէջ, ուստի յետ մկրտութեան դուրս ելաւ անկէ : Փիլիսոպոս եւ ներքինին. Երկո՞եան իջան ջուրը, (եւ անդ մինչ էին ջրոյ մէջ) փիլիսոպոս մկրտեց զՆերքինին : Երկո՞քին դուրս ելան ջուրէն . Գործ. Ը. 39 : Բայց ինչո՞ւ իջան հոն, եթէ փիլիսոպոս սրսկեց կամ քափեց միայն ջուր ներքինւոյն գլխոյն վերայ :

Այսպէս տեսնուեցաւ թէ տեղին յորում մկրտուեցան այս այլեւայլ անձինք, էր դետ կամ ջուր ինչ . նոցա գործողութիւն էր այս եղանակաւ — նոքա կ'իջանէին ի ջուրն, ապա, լինելով ջրոյ մէջ, կը մկրտուէին : Մկրտութիւն կը կատարուէր հոն ուր կար ջուր շատ : Նպատակ այսր էր ցուցանել զթաղումն Քրիստոսի . արդ՝ եթէ չիք թաղումն ընդ ջրով առ ի նշանակ թաղմանն Քրիստոսի, յայնժամ այս խորհրդոյն մեծ նպատակ կորուսեալ է . բայց քաջ կը նշանակուի թաղումն Քրիստոսի ընկղմամբ ընդ ջրով :

Հարցում . Բայց Էր չէ բաւական սրսկումն ջրով որպէս ծածկել ընդ ջրով, ջրոյ շատութեան մէջ կսնջ գորութիւն առաւել քան սակաւ ինչ ջրոյ մէջ :

Պատասխան . Սրսկուճն չէ բաւական որպէս է ընկղմուճն ջրոյ տակ :

1 . Քանզի Աստուած է նախանձոտ Աստուած , եւ կը պաշտպանէ իւր երկրպագութեան ամենափոքր մասերն անգամ : Հաւանական է թէ՛ նազար եւ Արիուդ կարծեցին թէ՛ եթէ օտար կրակ դնեն ի բուրվառին , անիկա պիտի ծառայէր նպատակին , թէ՛ եւ անիկա չլինէր Սեղանէն . բայց Աստուած կը կոչէ զայն օտար կրակ , ուստի եւ կ'այրէ զնոսա օտար կրակով , Դեւտ . Ժ . 1 , 2 : Դիտէ զոր ինչ կը յաւելու Մովսէս . համ . 5 . Այս է որ Տէրը խօսեցաւ՝ ըսելով , Ինձի մօտեցողներուն մէջ սուրբ պիտի սեպուիմ , ու բոլոր ժողովուրդին առջեւ պիտի փառաւորուիմ : Աստուած հրամայեց Մովսիսի խօսել ժայռին , իսկ Մովսէս զարկաւ ժայռին , ուստի եւ մեռաւ արտաքոյ ֆանանու . Թու . Ի . 8 , 11 , 12 : Ուրեճն որքան զգուշութեամբ պարտիմք նկատել ամենամանր պարագաներն օրինաց Աստուծոյ :

2 . Սրսկուճն չէ բաւական , զի անով խորհուրդն կը կորուսանէ իւր նպատակը , որ է ցուցանել զՄահ , զԹաղուճն եւ զՅարութիւն Քրիստոսի . Հռով . Զ . 4 . Անոր հետ քաղութեան մկրտութեամբ մահուան համար , որ ինչպէս Քրիստոս փառօք Հօր յարեաւ ի մեռելոց , նոյնպէս եւ մեզնք քաղութեան կեանաց նորոգութեան մէջ : Արդ՝ ոչ սրսկուճն եւ ոչ հեղուճն ջրոյ կարող են ցուցանել Թաղուճն , ուստի եւ չեն պատասխաներ նպատակին :

3 . Սրսկուճն չէ բաւական , զի չէ այդ հրամայեալն ի Տեառնէ : Բորոտ նէեման կը կարծէր թէ

Դամասկոսի ջուրք համազօր էին ջուրց Իսրայէլի, կամ առաւել ազդեցիկ, ուստի եւ ըսաւ, Միքէ չեմ կրնար անոց մէջը լուացուիլ եւ մահրուիլ. Դ.Թագ. Ե. 12: Աստուած հրամայած էր նմա ընկղմիլ ի Յորդանան, ոչ վասն զի այդ ջրոյ մէջ կայր առաւել զօրութիւն, այլ վասն զի Աստուած փրամայեց նմա ընկղմիլ ի Յորդանան. ուստի երբ հնազանդեցաւ, մաքրուեցաւ: Աստուծոյ հրամանն է ընկղմել ուստի եւ ոչ մի այլ եղանակ կարէ դրուիլ փոխան անոր:

4. Սրսկումն չէ բաւական, վասն զի չէ համաձայն օրինակին — Գրիստոս իջաւ ի ջուրն, որովհետեւ դուրս ելաւ ջուրէն. Մատ. Գ. 16: Փիլիպպոս եւ Ներքինին իջան ի ջուրն. Գործ. Ը. 38: Տես, ամէնք շինես ըստ օրինակին որ ցուցուեցաւ քեզ, երբ. Ը. 5: Մեզ չէ անկ հնարելնոր արարողութիւններ եւ նոր կերպեր, այլ հետեւիլ՝ մեզ ցուցուած օրինակին, որպէս զի մի գուցէ յանցապարտ գտնուիմք իրրեւ կամապաշտ:

5. Սրսկումն չէ բաւական, վասն զի մեծ յանձնապատանութիւն է փոխել զկանոնս Աստուծոյ: Աստուած չէ՞ բաւական իմաստուն սահմանել իւր երկրպագութիւնն եւ յայտարարել անոր եղանակը: Եսայի կ'ըսէ, եւ երկիր իւր բնակիչներուն տակը պղծուեցաւ, քանզի անոնք օրէնքները զանց ըրին, պատուիրանքը փոխեցին. Ես. ԻԳ. 5: Մեզ չէ վայել այլայլել մինչեւ իս' զմի յովտ կամ նշանախեց հրամանին Տեառն:

6. Սրսկումն չէ բաւական, վասն զի սրսկումն չէ Մկրտութիւն: Չէ այդ զոր ինչ կը կամի Աստ-

ուած : Մկրտութիւնն է ընկզմել : Սրսկումն չէ ընկզմումն , ուստի եւ չծառայեր իրբեւ մկրտութիւն : «Եւ բոլոր ժողովուրդը եւ մաքսաւորները երբ լսեցին , արդարացուցին զԱսուած , որ Յովհաննու մկրտութեամբ մկրտուեցան : Բայց Փարիսեցիք եւ Օրինականք իրենց անձին դէմ Ասուածոյ խորհուրդն անարգեցին , որ անկէ չմկրտուեցան : » Դուկ . է . 29 . 30 : Աստուծոյ խորհուրդն է Մկրտութիւն այսինքն Ընկրդումն , մի մերժէք զայն :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ե .

Թէ ԶՐՈՎ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ ԵԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ Է ՄԻՆՁԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ
ԳԱԼՈՒՍՏ ԵՒՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Թէ Զրով Մկրտութիւն շարունակելի է մինչեւ ցերկրորդ դալուստ Յիսուսի Քրիստոսի , յայտնի կը լինի հետեւեալ դիտողութիւններէ :

1. Դիտէ թէ Զրով Մկրտութիւն անդամ մի հրամայուեցաւ եւ երբէք յետս չկոչուեցաւ այդ հրաման , եւ ոչ մի իշխանութիւն կարէ յետս կոչել զհրաման Քրիստոսի , բայց եթէ Յիսուսի նոյն իշխանութիւն որով տրուեցաւ այն : Պարտիմք մըցիլ «Այն հաւատոյն համար որ անգամ մը աւանդուեցաւ սուրբերուն .» Յուդա համ . 5 :

2. Զրով Մկրտութիւն ի կիր արկաւ յետ Յարութեան Քրիստոսի : Գործ . Բ . 41 : Ը . 12 : 38 : Ժ . 47 . եւն .

5. Զրով Մկրտութիւն հրամայեալ է յետ յարութեանն Քրիստոսի. Մատ. ԻԸ. 19: Գացէք աւակերեցէք բոլոր ազգերը, եւ մկրեցեք զնոսա: Եթէ Զրով Մկրտութիւն դադարած լինէր մահուամբ Քրիստոսի, պիտի չհրամայուէր եւ պիտի չգործադրուէր յետ Յարութեան Նորա:

4. Նկատէ թէ՛ առարկայ այս Խորհրդոյն որպէս եւ Տէրունական Ընթրեացն կը մնայ տակաւին: Նպատակ Ընթրեաց է ցուցանել զՄահ Տեառն մինչեւ որ դայ ինքն. ուստի եւ կը կատարուի ի յիշատակի նորա: Յորչափ կը կարօտիմք յիշել զՄահ Քրիստոսի, նոյնչափ ժամանակ պիտի պահուի այս Խորհուրդ ի յիշատակի նորա, մինչեւ ցերկորդ Գալուստ իւր: Այսպէս եւ Մկրտութիւն կը ցուցանէ զՄահ, զԹաղումն և զՅարութիւն Քրիստոսի. Հռով. 2. 5, 4, 5: Եւ որովհետեւ կը մնայ անոր առարկայն եւ նպատակը, պիտի մնայ անոր Նշանակիչ Խորհուրդն եւս ցերկին Գալուստ իւր:

5. Նկատէ նաեւ թէ Մկրտութիւն ի գործ դրուած է Քրիստոնեաներէ ամեն դարերու մէջ, յորմէհետէ յանձնեց Քրիստոս իւր Հրամանն առ Սուրբս: Է՞ր ուրեմն ձգել վէճի տակ Խորհրդոյս շարունակութիւնն:

6. Նկատէ թէ՛ նոյն փաստը որ Զրով Մկրտութեան դէմ կը բերուի, եթէ վաւերական համարուի, չհակառակիր նաեւ ամենայն պատուիրանաց: Զի, եթէ ընդունուի թէ, երբ Հոգին կու գայ Մկրտութիւն կը դադարի, յայնժամ հաւասարապէս կրնայ ըսուիլ թէ՛ երբ Հոգին կու գայ, Քարոզութիւն կը դադարի, Աղօթք կը դա-

դարի: Այսպիսի պատճառաբանութիւն կը բղխի միայն յապականեալ սրտէ մարդոյ, զի կ'առաջնորդէ ի զանցառութիւն համայն Քրիստոնէական Օրինաց: Թոյլ չտամք մի այդպիսի պատճառաբանութեան արգելուլ զմեզ հնազանդելէ Քրիստոսի: Ընեմք որպէս եւ կը հրամայէ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս: «Իսցէք աւակերտեցէք բոլոր ազգերը, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. Սուրբեցուցէք անոնց պահել ամէն ինչ որ պատիրեցի ձեզ. եւ անա ձեր հետ եմ ես ամէն օր մինչեւ ի կատարած աշխարհիս: Ամէն: Մատ. ԻԸ. 19. 20:

Գ Լ ՈՒ Ե Զ.

Թէ ոչ ՄԻ ԶԱՓ ԵՆՈՐՀԱՅ ԿԱՄ ՀՈԳԻՈՅ, Է ԲԱԽԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՐԳԵԼՈՒԼ ԶՈՔ Ի ՄԿՐՏՈՒԹԵՆԷ ԶՐՈՎ

Թէ ոչ մի չափ շնորհաց կամ սարգեւաց Հոգւոյ է բաւական պատճառ պահել զոք հետի ի Մկրտութենէ Զրով, յայտնի կը լինի հետեւեալ խորհրդածութիւններէ:

1. Նկատէ թէ՛ յերկնից է Մկրտութիւն. Մատ. ԻԱ. 25, 26: Արդ՝ ի՞նչ բան կ'արէ արգելուլ զմեզ հնազանդելէ մի երկնային Հրամանի:

2. Նկատէ թէ՛ Տէր Յիսուս Քրիստոս ունէր զամենայն շնորհս եւ զՀոգին առանց չափու. Յով. Գ. 54, եւ սակայն մկրտուեցաւ ի դեռ Յորդանան,

Մատ. Գ. 13, 14, 15. Քրիստոս հաւատացելոց համար հետեւելոյ արժանի բարի օրինակ մի չէ՞:

5. Նկատէ թէ՛ Աստուած ոչ ուրեք սահմանափակ ըրած է զՄկրտութիւն սակաւաշնորհաց կամ անձանց, որք չախաւոր կերպիւ ընդունած են զՀոգին: Ոչ, ընդհակառակն, ո՞չ ապաքէն խոստացած է Աստուած զՀոգի իւր, որպէս զի պահեն մարդիկ զօրէնս իւր եւ կտաարեն զայնս: «Եւ անոնց մէկ սիրս պիտի սամ, եւ անոնց ներսի դիմ նոր հոգի պիտի դնեմ, եւ անոնց մարմնէն փարեղէն սիրք պիտի հանեմ, եւ անոնց մարմնեղէն սիրս պիտի սամ, որպէս զի իմ օրէններուս մէջը փալեմ, ու իմ իրաւունցներս պահեմ, եւ անոնք ինծի ժողովուրդ ըլլան. ես ալ անոնց Աստուած ըլլամ: Եզեկ. ԺԱ. 19. 20:

4. Նկատէ թէ՛ Առաքեալն զՀոգին ընդունին կը գործածէ իբրեւ փաստ մարդիկ քաջալերելու համար ի Մկրտութիւն: «Կրնայ մարդ արգելուլ ջուրը որ չմկրտուին ասոնք, որ զՀոգին Սուրբ եւս ընկալան իբրեւ զմեզ,» Գործ. Ժ. 47: Արդ՝ եթէ ուշ դնես, ասոնք այնպիսի եղանակաւ մը մկրտուած էին Հոգւով, մինչեւ կը խօսէին լեզուներ եւ կը մարդարէանային. պարզեւ մեծ էր խօսել լեզուս եւ մարդարէանալ. Հոգւոյ այսպիսի չափ ոչ ոք ունի ներկայ ժամանակիս մէջ, բայց եւ այնպէս անոնց հրամայեց որ մկրտուին Տէրոջը անուամբ. համ. 48:

Գ Լ ՈՒ Խ Է .

ՊՍՏՈՒԷՐ ՄԵՍ Է ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՒԱՏԱՅԵԼՈՑ

Հաւատացելոց Մկրտութեան Պատուիրանին մեծութիւնն կուգայ ի յայտ, եթէ ի նկատի առնուս Հետեւեալ եօթն մասնաւոր պարագաները :

1. Նկատէ թէ՛ Մկրտութիւնն է պատուիրան որ ունի զմեծ Օրինակն որով կը լինի պարտաւորիչ, զի մեր վրկութեան հրամանատարն իսկ ի գործ դրաւ զայն անձամբ, որպէս յայտնի է ի Մատ. Գ. 15 : Ան ասեց եկաւ Յիսուս մկրտուիլ : երէ ոք կը ծառայէ ինձ, կ'ըսէ Քրիստոս, Թող զայ իմ ետեւէս, եւ ուր ես եմ իմ ծառաս եւս հոն պիտի ըլլայ. Յով. ԺԲ. 26 : Քրիստոս լաւագոյն է յօրինակս, չէ՞ս ուզեր Հետեւիլ Գառին ուր որ երթայ :

2. Նկատէ մեծ Անունը որով կը մատակարարուի Մկրտութիւնն. Մատ. ԻԸ. 19, 20 : Մկրտեցէ՛ք զանոնք յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ : Ոչ ոք պարտի առ ոչինչ գրել զայս Անուն, զի Մեծին Աստուծոյ Անունն է :

3. Նկատէ թէ՛ գործ մեծ է Մկրտութիւնն, զի կոչուած է Արդարութիւնն. մեծ ինչ է Արդարութիւնն զոր կը կոչէ Քրիստոս բան վայելուչ. Մատ. Գ. 15 : Այսպէս կը վայելէ մեզ լնուլ զամենայն Արդարութիւն : Լնուլ է այդ զամենայն արդարութիւն, ուստի եւ չէ՛ գործ չնչին :

4. Նկատէ թէ՛ Մկրտութիւնն է մեծ Հրաման, զի մին է այն ի վերջին պատուիրանաց մեր օրհնեալ

Փրկչին յետ Յարութեան իւրոյ, սակաւիկ ինչ յառաջ քան զՀամարաճումն, որպէս յայտնի է ի Մատ. 19. 20. Գացէք, աւակերտեցէք եւ մկրտեցէք :

Յ. Նկատէ թէ՛ Մկրտութիւն միացեալ է մեծամեծ խոստմանց եւ կարեւոր ճշմարտութեանց հետ. Մատ. 19, 20: Գացէք աւակերտեցէք եւ մկրտեցէք, եւ անա ես ընդ ձեզ եմ ամէն օր. ահա խոստումն փառաւոր ներկայութեանն Քրիստոսի ընդ նոսա որք կ'աշակերտին եւ կը մկրտին :

Գարձեալ՝ արուած է նաեւ է զխոստումն սլարգեւաց Հոգւոյն Սրբոյ. «Ապաշխարեցէք, եւ ձեռնէ իւրաքանչիւր ոմ բոլ մկրտուի... եւ պիտի ընդունիք Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը». Գործ. Բ. 58:

Մկրտութիւնն արուած է նաեւ իբրեւ նշան լուացման մեղաց. «Ել, մկրտուէ եւ լուա մեղեքդ». Գործ. ԻԲ. 16: Զրով մկրտութիւն ինքնին չլուար զմեղս, քանզի Սիմոն մոգ մկրտուեցաւ եւ սակաւին էր ի դառնութեան մաղձի, սակայն երբ ի գործ կը դրուի հաւատով, յայնժամ կենդանի խորհրդանշան է առ հաւատացեալն եւ սիրտիչ նշան լուացման իւրոյ ի մեղաց: Անտարակոյս կը նշանակէ այս թէ՛ Մկրտութեան լուացումն է, արտաքին նշան լուացման մեղաց Քրիստոսի արեան միջոցաւ :

Գարձեալ՝ փրկութեան խոստումն յիշուած է մկրտութեան հետ. «Ով որ հաւատայ ու մկրտուի, պիտի փրկուի» :

Արդ՝ ներկայութիւն Քրիստոսի, Պարգեւք Սուրբ Հոգւոյն, Թողութիւն մեղաց եւ Պարգեւ Փրկութեան — այս ամենայն յիշեալ են մկրտութեան հետ ի Մատենին ճշմարտութեան :

6. Նկատէ նաև Մկրտութեան վսեմութիւնն : Աստուծոյ իւրաքանչիւր խօսք լի է կարեւորութեամբ, սակայն Մկրտութիւնն ունի մասնաւոր պատիւ որ հաւատոյ հետ քով քովի դրուած է փրկութեան գործոյն մէջ : Սուրբ Գիրք չըսեր թէ՛ Ով որ հաւատայ եւ ընդունի ի Տէրունական Ընթրեաց պիտի փրկուի : Ո՛չ ալ մի այլ պատուիրան դրուած է այս բարձրութեան մէջ . բայց յոյժ որոշակի կ'ըսէ . Ով որ հաւատայ եւ մկրտուի պիտի փրկուի . Մարկ. ԺԶ. 16 : Արդ՝ չէ՞ մեծ ինչ Մկրտութիւն որ միացեալ է Հաւատոյ, արմատին եւ մօր ամենայն շնորհաց, որով կ'արդարանան եւ կ'ապրին մարդիկ :

7. Նկատէ թէ՛ Քրիստոս հրամայեց զՄկրտութիւն յետ Համբարձմանն իսկ, Գործ. 8. 29 : Հոգին հրամայեց փիլիսոսոսի մօտենալ կառաց . տըրուեցաւ այս հրամանն որպէս զի կարող լինէր քարոզել զՔրիստոս Ներքինւոյն, եւ մկրտել զնա . եւ երբ որ մկրտուեցաւ, իւր ճամբան կ'երթայր ուրախութեամբ : Ահա կոչումն յերկնից Մկրտութեան մէջ . Փիլիսոսոս կոչուեցաւ ի մկրտել :

Այլ հրաման յերկնից ի մկրտել յետ Համբարձմանն Քրիստոսի ունիմք յառաքմանն Անանիայ ի Քրիստոսէ առ Պօղոս, Գործ. Թ. 10. 11 : Տէրը կը կոչէ զԱնանիա ի Տեպեան եւ կ'առաքէ զնա առ Պօղոս, եւ դալով անոր կ'ըսէ . եւ հիմա այլ եւս թնչ կը յապաղես . ել եւ մկրտուէ : Գործ. ԻԲ. 16 : Պօղոս կ'իմացունէ թէ՛ այս էր բան Անանիայ :

Դարձեալ՝ կուենելիոս ընկալաւ կոչումն յերկնից կոչել զՊեարոս որ պիտի խօսէր նմա զբանս փրկութեան, Գործ. Ժ. 4. 5 : Պեարոս ընկալաւ յերկնից

հրաման երթալ, առ կողնելիոս, համ. 19, 20: Գնա եւ մի՛ սարակուսիբ: Ահա յերկնից կը յանձնարարուի Պետրոսի, երթալ եւ խօսել խօսքեր որովք պիտի առաջնորդուի կողնելիոս ի փրկութիւն. եւ երբ եկաւ առ կողնելիոս եւ կը քարոզէր. եւ ահա ընկերացաւ քարոզութեան նորա հեղումն Սուրբ Հոգւոյն ի վերայ այնոցիկ որք կը լսէին զայն, համ. 48. եւ անոնց հրամայեց մկրտուիլ: Կը տեսնես ահա թէ Մկրտութիւն հրամայուեցաւ յետ Յարութեանն Քրիստոսի. եւ այս ամենայն կը ցուցանէ պարզապէս թէ Մկրտութիւնն է մի մեծ պատուէր:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը.

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿՈՒԹԵԱՆ Յ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

Այնչափ ասպականեալ է սիրտ մարդոյ, որ մինչեւ անգամ կ'առարկէ ընդդէմ ամենապարզ ճշմարտութեան Բանին Աստուծոյ, վասն որոյ մարդիկ կ'ընեն առարկութիւններ ընդդէմ Մկրտութեան Հաւատացելոց: Բայց չեմք զարմանար ասոր համար, քանզի Աստուածային ո՞ր ճշմարտութեան հետ նենգանօք վարուած չեն մարդիկ. Այո՛, նոյն ինքն Աստուած սուարկայ եղած չէ՞ առարկութեան: Բայց կրնամ ըսել Մկրտութեան՝ նկատմամբ, որպէս ըսաւ անգամ մի Պօղոս. այս բանը անկիւնի մը մէջ չեղաւ. կ'ընեմ միայն՝ այս Սուրբգրական ազգարարութիւնը. գրուած է ոմանց վրայով. Իրեկց աչկերը

զոցեցին, որպէս զի չըլլայ թէ տեսնեն եւ դառնան ու ես բժեկեմ զանոնք: **Ջգուչացիր փակելէ զաչս քո:** Բայց եթէ յօժար ես տեսանելու զճշմարտութիւն, հաւաստի եմ թէ պիտի բերուիս ի յօժարութիւն հնազանդելոյ այս պատուիրանին յաւուր զօրութեան Աստուծոյ: Սակայն եթէ ունիս ի խղճի տարակոյս ինչ, եւ կը փափաքիս դո՛հ ընել զայն, նկատէ զպատասխանիս յետագայ առարկութեանց:

Առարկութիւն 1. Ոմանք կ'ըսեն թէ՛ **Ջրով Մըկրտուքիւնը** պիտի տեսնուի միայն ժամանակ մը, եւ հիմա հասած է վախճանին. զի, կ'ըսեն նոքա, ըսուած է ի Մատ. ԻԼ. 19, 20. մինչեւ ի կատարած աշխարհիս, եւ այս կը նշանակէ. — ի կատարած այդ դարուն, եւ ո՛չ անկէ ետք:

Առ որ կը պատասխանեմ, այս չկրնար լինել իմաստ բնարանին. նախ, վասն զի Քրիստոս հրամայեց **Առաքելոց սորվեցնել անոնց** պահել ամեն ինչ որ պատուիրեց Մատ. ԻԼ. 20: Արդ՝ կը կարծէ՞ք թէ ամէն ինչ որ առաքեալք պիտի սորվեցնէին անոնց պահել, սահմանեալ էին միայն մինչեւ ի կատարած նոյն դարուն: Քրիստոս ինչպէս պատուիրեց նոցա մկրտուիլ, նոյնպէս պատուիրեց ապաշխարել, հաւատալ եւ լինել սուրբ, արդ՝ ըսեմք թէ ասոնց ամենը պարտ էին լինել միայն մինչեւ ի կատարած այն դարուն (՝՝): Երկրորդ, Քրիստոս կը խոստանայ իւր ներկայութիւնն մինչեւ ի կատարած աշխարհի, Մատ. ԻԼ 20. անս ես ընդ ձեզ եմ ամեն օր մինչեւ ի կատարած աշխարհի: Արդ՝ ո՞վ կրնայ ըսել թէ Քրիստոս խոստացաւ իւր ներկայութիւնն մինչեւ ի կատարած Հարկանէ դա-

րուն: Սոսկալի վարդապետութիւնն պիտի լինէր այս: Նա ըսածէ՝ «եղ պիտի չքողում, ու եղ անեստ պիտի չընեմ, Յես. Ա. 5: Իւր ներկայութեան խոստումն պիտի տեւէ ամեն դարերու մէջ. զի նոյն խօսքը կրնայ վերածուիլ ասոր. ես պիտի լինիմ բնդ ձեզ ամեն դարու մէջ, կամ, մինչեւ ի կատարած աշխարհիս. ուրեմն պահեցէ՛ք ամեն բան ամեն դարերու մէջ կամ ի կատարած աշխարհիս:

Առարկութիւն. 2. Բայց Ջրով Մկրտութիւն Յովհաննու Մկրտութիւնն էր:

Կը պատասխանեմ — Ո՞չ ապաքէն Քրիստոս հըրամայեց, եւ Նկեղեցիք կատարեցին զՄկրտութիւն յետ մահուանն Յովհաննու եւ Յարութեանն Քրիստոսի: Չըսա՞ւ Քրիստոս, Գացէ՛ք, աշակերտեցէ՛ք եւ մկրտեցէ՛ք. եւ պիտի ըսես թէ՛ Յովհաննու Մկրտութիւնն էր այս:

Առարկութիւն 5. Բայց ո՞չ քրիստոսութիւնն է եւ ո՞չ անքրիստոսութիւնն շահ ունի, բայց նոր արարած լինելն:

Կը պատասխանեմ. — Էր ժամանակ յորում թըլփատութիւնն էր բան մը, զի Տէրը պիտի սպաննէր զՄովսէս իւր որդւոյն թըլփատութիւնը զանց անելուն պատճառաւ. Ելից. Գ. 24, 25, 26: Նաեւ ըսաւ Տէր. եւ անքրիստ արուն՝ որոյ անքրիստութեան մարմինը քրիստոսութեանն է, ան անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի Ծն. Ժէ. 14: Աւետարանին Տնօրէնութեան ներքեւ թըլփատութիւնը բան մը չէ, զի խափանած է, Դաղ. Ե. 2: Եթէ քրիստոսութիւն, Քրիստոս օգոս չընե՞ր ձեզ: Բայց կրնա՞ս հետեւնել ասկէ թէ՛ որովհետեւ թըլփատութիւնը բան մը չէ, վասն զի Աստուած ջնջած է զայն, ու-

րեմն Մկրտութիւնը եւս բան մը չէ, ոչ երբէք զի Աստուած չէ խափանած այլ՝ հրամայած է զայն: Տէր Յիսուսի Քրիստոսի հրամանն է Մկրտութիւն, Մատ. ԻՂ. 19: Կը յանդգնին ըսել թէ ոչինչ է նորա հրամանն: Քաւ լիցի:

Առարկութիւն 4. — Մկրտեալ եմ Հոգւով որ խկուրիւնն է. Ձեռով Մկրտութիւն ստուերն է միայն:

Կը պատասխանեմ. — Կրնաս այսպէս ըսել ուրիշ պատուիրանաց համար եւս թէ նոքա ստուերք են միայն. Տէրունական Ընթրիքը միայն ստուեր է, Աղօթք, Ունկնդրութիւն եւ Քարոզութիւն Աստուածային Ֆանին միայն ստուերնէր են. եւ երբ կը հասնիս այս կէտիս եւ կը թողուս զայս ամենայն, ո՞ւր պիտի վախճանի քո ճանապարհ: Դարձեալ՝ ստուեր է Մկրտութիւն, թէ ո՛չ, այս չէ խնդիրն. այլ թէ՛ Քրիստոսի հրամանն է այն: Եթէ՛ նորա հրամանն է, մի հակառակիր իշխանութեան նորա, զի մի գուցէ բարկանայ: Ստուեր է այն՝ թէ ո՛չ, չէ քեզ անկ փնտուել զայս, մի վիճաբանիր քու Տիրոջ հետ, ընդունէ խրատ Մարիամու, «ինչ որ քսէ ձեզ, քէփ:» Դարձեալ, համարէ թէ Մկրտութիւնը է ստուեր, սակայն պէտք է գիտնաս թէ Քրիստոս իսկ հնազանդեցաւ այդ պատուիրանին, եւ ո՞վ ես դու որ կը մերժես: Քրիստոսէ իմաստուն մէկն ես դու: Ի Կորն. Ժ. 47. 48, կը կարդամք թէ՛ կուսելիոս եւ անոր հետ եղողները մկրտեցան Հոգւով, եւ խօսեցան լեզուներ, եւ սակայն մկրտուեցան ջրով եւս. Անասնն Պետրոս պատասխան տուաւ, Կրնայ մարդ արգելուլ ջուրը որ չմկրտին տան, որ զՀոգին Սուրբ եւս քնկալան իբրեւ զմեզ:

Եւ հրամայեց որ մկրտուէին Տէրոջը անուամբ . անասեն աղաչեցին զնա մնալ քանի մը օր : Յիշէ թէ այն որ հաւատարիմ է ի փոքուն . հաւատարիմ է ի բազմին :

Առարկութիւն 5 . — Մկրտութիւնը չի բռնեթ թլիփասութեան սեղը :

Կը պատասխանեմ . — Յիրաւի ոչ . զի Աստուծոյ խօսքին մէջ այդպիսի բան չկայ , եւ դու պարտիս չլինել իմաստնադոյն քան որ գրեալն է : Դարձեալ՝ նկատէ թէ՛ թլիփասութիւն լոկ արական սեռին կը վերարեւեր , բայց մենք կ'ընթեռնուիք ի Գործ . Ը . 12 . Երբ հաւասացին , մկրտեցան , եւ էին արք եւ կանայք :

Առարկութիւն 6 . — Բայց բազում ուսեալ անծինք պաշտպան են Մանկամկրտութեան :

Կը պատասխանեմ . — Չկայ մոլորութիւն որ դուած չլինի պաշտպաններ նոցա մէջ՝ որք ուսեալ լինելոյ համբաւն ունին , մինչ մեծաւ մասամբ ճշմարտութիւն չարաչար ի կիր առնուած է անոնց միջոցաւ : Փարիսեցիք եւ Օրինականք (այն ժամանակին ուսեալ անձինք) իրենց անձանց դէմ Աստուծոյ խորհուրդը անարգեցին , որ չմկրտեցան ի Յովհաննէ . Ղուկ . է . 50 : Մի ըսեր անոնց պէս , իսխանցերէն մէկը հաւասնց անոր : Ունկն դիր Քրիստոսի պատասխանոյն : Պատասխան տուա Յիսուս եւ ըսաւ , Ենթահակալ եմ քեզ ով Հայր , Տէր երկնի եւ երկրի , որ այս բաները ձեռնով պահեցիր իմաստունցերէն եւ զիսունցերէն , եւ յայտնեցիր տղայոց . Մատ . ԺԱ . 25 : Եւ դարձեալ՝ եթէ փաստ է ուսումն այս պարագային մէջ , բազմաթիւ կարտինալք եւ ճիզուրիթք

ուսեալ մարդիկ չէն, ուրեմն Պապական պարտիա լինել:

Առարկութիւն 7. — Բայց չկան բարեպաշտ անիճն, հովիւք եւ եկեղեցիք որք կ'ընդունին զՄանկամիհրսուքիւն:

Կը պատասխանեմ. — Կան անտարակոյս. բայց դու պարտաւոր ես հետեւիլ մի առաքելոյ որչափ որ նա կը հետեւի Քրիստոսի: Պօղոս կ'ըսէ, Ա. Կորն. ԺԱ. 1, Նմանող ինձ եղէք, ինչպէս եւ ես Քրիստոսի: Աստուծոյ յայտնի խօսքին դէմ մի բերեր բարի մարդոց օրինակը, զի բարի մարդոց խի հնար է սխալիլ: Աստուծոյ խօսքը որոշակի կ'ըսէ ի Գործ. Լ. 12. Երբ հաւատացին, միհրսուեցան, արք եւ կանայք. եւ ընդդէմ ասոր, բարի մարդոց եւ հովուաց օրինակը չունի կշիռ: Եղիա բարի մարդ էր, սա հուր իջոյց յերկնից. բայց մեզ չէ պարտաշատէս ընել: Յովասափառ բարի թագաւոր էր, բայց իւր թագաւորութեան ժամանակ բարձր տեղուանք չվերցան. Գ. Թագ. ԻԲ. 45: Աստուծոյ պարզ խօսքին դէմ եղող օրինակի մի հետեւիր: Չարութիւն ընելու համար բազմութեան չհետեւիս. Ել. ԻԳ. 2:

Առարկութիւն 8. — Բայց Սուրբ Դրոց մէջ չկայ խօսք ընդդէմ Մանկամիհրսութեան:

Կը պատասխանեմ. — Նազար ու Արիուդ այրեցան կրակով, զի ըրին ինչ որ չէր հրամայած Տէր, Ղեւս. Ժ. 2. 5: Զգոյշ եղիր երկրպագելէ Աստուծոյ եղանակաւ մի, որ բացայայտ կերպով չէ հրամայուած: Դարձեալ եթէ «խօսք» բառով ըսել կուզես «որոշ խօսք», ո՛ւր կրնաս գտնել ուրեմն

խօսք ընդդէմ Պատակահան Հնարքներու : Միթէ Սուրբ Գիրք կ'ըսէ՞. չմկրեսն զանգակ. ո՛ւր ըսուած է թէ չգործածես ի Մկրտութեան բուհ, կողի եւ աղ, որպէս կը գործածեն Պատակահանք : Դու չես տար թոյլ մի Պատակահան քահանայի այդպիսի մի սխառ գործածել. վասն էր ուրեմն կը գործածես դու : Պարտիս գիտնալ թէ չհրամայելն Տեառն զՄանկամկրտութիւն՝ բաւական է դատապարտել զնա :

Առարկութիւն 9. — Բայց ամբողջ բնագնիքներ չմկրտուեցան :

Կը պատասխանեմ. — Որոչ կերպով ըսուած է թէ՛ անոնք ամէնքնալ հաւատացին: Բանտապետին նկատմամբ կ'ընթեռնուիք թէ՛ Գործ. ԺԶ. 55. եւ վաղվաղակի մկրտուեցաւ ինք եւ բոլոր իրենցները, բայց 54 համարին մէջ ըսուած է, եւ բոլոր տամբ ուրախ եղաւ հաւատալով յԱսուած: Կրիոպոս ժողովրդապետն իւր բոլոր տամբ հաւատաց ի Տէր, եւ Կորնթացիներէն շատք լսելով հաւատացին եւ մկրտուեցան, Գործ. ԺԸ. 8: Լիդիա եւ իւր տուն մկրտուեցան, Գործ. ԺԶ. 15: Չէ յիշուած հոս այր կամ զաւակ, ոչ ալ գիտեմք թէ՛ օրիորդ մի էր թէ՛ կին ոք այրի. գիտեմք սակայն թէ՛ անոնք որ կը բնակէին Լիդիայի տան մէջ, կոչուած են եղբայրներ, Համ. 40: Մեր օրով կան բազում մկրտեալ ընտանիք որոց մէջ չկան մանկուհիք, կային այսպիսի ընտանիք Առաքելոց օրով, զի Ղուկաս կ'ըսէ մեզ թէ նոքա ամենեքին հաւատացին, մինչ մանկուհիք կարող չեն հաւատալ:

Առարկութիւն 10. Մանկուհիք եկեղեցոյ անդամներ էին ի հնումն, եւ չենք գտներ քէ անոնք կրտուեցան:

կը պատասխանեմ . — Հրէայ ժողովուրդն որ բնական ճիւղեր էին կտրուեցան ի պատճառս անհաւատութեան իւրեանց, եթէ գային ի հաւատս, կը պատուաստուէին վերստին . սակայն որչափ ժամանակ որ կը մնան առանց հաւատոյ, նոյնչափ ժամանակ են կտրուած, Հռով. Ժ. Ա. 20. 21 : Այնպէս որ ամեն առանձնաշնորհութիւն՝ զոր ունէին Հրէայ մանկունք իրրեւ մարմնաւոր սերունդք դադարած է այժմ, ուստի եւ ոչ ոք կարէ փաստ յառաջ բերել զայդ, զի Աւետարանական Տնտեսութեան մէջ, դրուած է տապարն ծառերուն արմատին եւ ամէն ծառ որ չբերեր բարի պտուղ, կը կտրուի եւ կը նետուի կրակը . Մատ. Գ. 9. եւ մի խորհիւք դուք յանձինս ձեր բսել, քէ մեք ունիմք հայր զԱբրահամ (կամ զայլ ոք յառաջին հաւատացելոց), զի դուք անձամբ պարտիք հաւատալ, եթէ կուզէք ունենալ իշխանութիւն լինել որդիք Աստուծոյ : Ահա այս է Աստուծոյ հաստատուն խօսքը որ կատարուեցաւ իսկ ի հնումն, զի Սաղուկեցիք մերժուեցան, երբ եկան ի Մկրտութիւն, որք կը խորհէին յանձինս բսել, Ունիմք հայր զԱբրահամ . Մատ. Գ. 7, 8, 9 : Դարձեալ՝ մանկունք էին անդամք Հրէական ազգային եկեղեցւոյ . բայց ուր եւ երբ եղան մանկունք անդամք Աւետարանական եկեղեցւոյ : Երբ մանկունք անդամ էին, արծաթաքին ծառայք ալ անդամ էին, Ծն. Ժ. 12. զի Աստուած հրամայեց Աբրահամու թլխատել բոլոր իւր ծառաները, թէ եւ սոքա չէին սերեալ յիւրմէ : Կրնայ մէկը իրրեւ փաստ յառաջ բերել թէ՛ որովհետեւ Աբրահամու բոլոր ծառայք թլխատ-

ուեցան, ուստի բոլոր հաւատացելոց ծառայք ալ պարտին միրտուիլ, հաւատան կամ ո՛չ, եւ լինել անդամ Եկեղեցւոյ :

Աւետարանական Տնտեսութեան ներքեւ Աստուած կը պահանջէ որ իւր երկրպագուի՝ երկրպագեն հոգւով եւ նեւարտութեամբ . Յով . Դ . 23 : Ի՞նչ օգուտ ունի ուրեմն մարմնաւոր սերունմն : Եւ դարձեալ՝ կար ի սկզբան միջնորմն բաժանման Արբաշամու սերնդեան եւ մարդկութեան մնացեալ մասին մէջ . բայց այս միջնորմն բաժանման քակուած է այժմ, Եփես . Ի . 14 : Եւ հիմա աշառութիւն չկայ առ ի յԱստուծոյ . այլ ամէն աղգի մէջ ով որ անկէ կը վախնայ եւ արդարութիւն կը գործէ՝ ընդունելի է նմա, Գործ . Ժ . 54 . 55 :

Առարկութիւն 11 . — Բայց առանձնաւորհուրիւն մանկանց հաւատացելոց նուա՞ղ է Աւետարանական տնտեսութեան սակ, քան որչափ էր օրինաց ներքեւ :

Կը պատասխանեմ . — Առանձնաշնորհութիւն լաւով ի՞նչ կ'իմանաս : Օրինաց ներքեւ դտնուիլն առանձնաշնորհութիւնն էր : Մեծագոյն եւս առանձնաշնորհութիւնն չէ՞ ըսել Աւետարանը : Կամ առանձնաշնորհութիւնն ըսելով՝ Առաքեալէն յայտնուած խոստումը կ'իմանաս, եթէ այսպէս է, յիշէ Հռով . Թ . 8 . Ոչ քէ անոնք որ են մարմնոյ որդիք՝ որդիք են Աստուծոյ : Կամ կը խորհիս թէ մեծ առանձնաշնորհութիւնն էր մասնակցիլ Թրիատութեան տեսանելի արարողութեան, եւ մտնել անով ծիսական օրինաց տակ : Միթէ առանձնաշնորհութիւնն է այն զոր Առաքեալն կը կոչէ լուծ, զոր ո՛չ մեր հարերը եւ ո՛չ

մենք կրցանք վերցունել. առանձնաչնորհութիւն
բառով զսոյս կը հասկնաս :

Առարկութիւն 12. — Բայց սերունդը ուխտին
մէջ էր. Աստուած ուխտ քրաւ Աբրահամու եւ անոր
սերնդեան հետ :

Կը պատասխանեմ. — Ի՞նչ կ'իմանաս Ուխտ քա-
ռով : Այն ուխտը կուզես ըսել զոր ըրաւ Աստուած
Սինայի վերայ, կամ գործքերու ուխտը : Կը փա-
փաքիս այդչափ դնել զմանկիկ քո այդ ուխտին
ներքեւ : Կամ Շնորհաց Ուխտը ըսել կ'ուզես, յո-
րում կը խոստանայ Աստուած լինել նոցա Հայր :
Եւ կը կարծես թէ, Եսաւ, Սաւուղ, Յերորովամ
Նաբատեան եւ այլ այսպիսիք էին Շնորհաց ուխ-
տին ներքեւ զի թլխատուած էին, կամ կը կարծես
թէ նոքա կորուսին իրենց բաժինն Շնորհաց ուխ-
տին մէջ, եւ այսպէս ըրին զայն Ուխտ գործոց :
Անել լարիւրինթոսի մը մէջ ես դու : Նկատէ ու-
րեմի թէ՛ Աստուած ըրաւ մի ուխտ Աբրահամու եւ
նորա բնական սերնդեան հետ, տալ նոցա զերկիր
Քանանու, ԾՆՆդ. Ժէ. 7, 8 : Բայց կենաց եւ Փըր-
կութեան խոստումն տրուեցաւ Աբրահամու եւ ա-
նոր Հոգեւոր սերնդեան. Գաղ. Գ. 16. Արդ, խոս-
մունքն Աբրահամու եւ նորա սերնդեան եղան, չը-
սեր, եւ սերնդոց որպէս թէ շատերու, այլ որպէս
թէ միում, եւ քու սերնդեանդ, որ է Քրիստոս : Եթէ
հաւատաս այս համարին, առարկութեան մէջ քիչ
դժուարութիւն կը մնայ, զի խոստման որդիք կը
նամարուին սերունդ. Հռով. Թ. 8 : Հաւատացեալք
են Աբրահամու սերունդ, եւ ամէն Հոգեւոր օրհ-
նութիւն ասոնցն է, թէ եւ լինին ասոնք մանուկ

ի շնորհս . իսկ զաւակունք ըստ մարմնոյ , անոնք որ ծնած են ըստ մարմնոյ , չեն կրնար սերունդ համարուիլ :

Առարկութիւն 13. — Բայց մանկուցք էին ուխտի ներքեւ , եւ իրաւունք ունէին քրիստոսելու :

Կը սլատասխանեմ . — Թլխատութիւն սահմանեցաւ առ Արրահամ , առ սերունդ ըստ մարմնոյ , եւ առ ծառայս նորա . Բայց Մկրտութիւն ո՛ր սահմանեցաւ առ բնական սերունդ հաւատացելոյ , սլատասխանէ : ասոր , կամ թող զխաստն :

Ուխտիւ մի սահմանեցաւ քահանայութիւն Ղեւիիցեղին եւ անոնց սերնդեան , Յես . ԺԸ . 7 : Թու . ԻՆ . 15 : Կուզես նոյնպէս սահմանել այժմ զպաշտօնէութիւն Աւետարանական քարոզչաց եւ սոցա բնական սերնդեան : Սակայն սլարագայն նոյն է : Բայց զալով Մկրտութեան , ո՛չ ապաքէն կային բազումք որք եկան ի մկրտութիւն , որոնց ըսաւ Յովհաննէս , եւ մի խորհիք դուք յանձինս ձեր ըսել , թէ մեք ունիք Հայր զՍբրահամ . Մատ . Գ . 9 : Այս չօրոյունէր թէ՛ նոցա մարմնաւոր իրաւունք կարուած էր Աւետարանաւ : Հիմա կացինը կը դուրի ծառերուն արմատին , ուսի ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերէր՝ կը կտրուի եւ կը նետուի կրակը : Կրօնն է այժմ անձնական սլարտաւորութիւն , եւ ծնունդ ըստ մարմնոյ չունի իշխանութիւն : Եւ դիտէ զարձեալ , Արրահամ Աստուծոյ որոշ հրամանն ունէր ի Թլխատութիւն իւր սերնդեան , բայց ո՛ր կայ հրաման կամ խօսք մկրտելոյ զմանկունս :

Առարկութիւն 14. — Բայց Քրիստոս ըսաւ ,

քոյլ տուք մանկեւոյդ գալ առ իս, զի այսպիսեաց եւրբայութիւնք երկնից :

Կը պատասխանեմ. — Բնաբանն կը յայտնէ պարզապէս, թէ մանկունք չբերուեցան ի մկրտութիւն, այլ որպէս զի անոնց վրայ ձեռք դնէր եւ աղօթք ընէր, Մատ. ԺԹ. 15 : Մարկ. Ժ. 16 : Ոչինչ ըսուած է հոս Մկրտութեան վրայ : Եւ ո՛չ իսկ նշմարելի է հոս հետք Մկրտութեան : Այո՛, յառաջ եւս երթալով կ'ըսենք, հաւաստի եմք թէ չմկրտեց զնոսա, զի Յիսուս ինք չէր մկրէր, այլ առակերտք իւր :

Առարկութիւն 15. — Բայց ըսուած է, խոստումը ձեզ է եւ ձեր որդւոց, Գործ. Բ. 39 :

Կը պատասխանեմ. — Արդարութիւն ըրէ անձինդ կարգալով բնաբանին յարկից մասերն եւ պիտի տեսնես թէ՛ ըսուած է. Գործ. Բ. 17. Եւ պիտի ըլլայ որ վերջին օրերը, կ'ըսէ Ասուած, իմ Հոգիէս պիտի քապիեմ ամեն մարմնոյ վրայ, եւ որդիք ձեր եւ դստերք ձեր պիտի մարգարէական, եւ երիտասարդք ձեր տեսիլներ պիտի տեսնեն. համար 58, 59. Ապաւստոսեցէք, եւ ձեռք իւրաքանչիւր ոք քող մը կրտուի յանուն Յիսուսի Քրիստոսի... եւ պիտի ընդունիք Հոգւոյն սրբոյ պարգեւը (17 երորդ համարին մէջ յիշուած պարգեւն) : Քանզի խոստումը (վերոյ յիշեալ Հոգւոյն Սրբոյ հրաշալի պարգեւին խոստումը) ձեզ է եւ ձեր որդւոց, եւ ամենուն որ հետու եմ, զորս մեր Տէր Ասուածը պիտի կոչէ : Յայտնի է ասկէ թէ խոստումն է անոնց որ կը կոչուին, թէ քու որդիքդ լինին եւ թէ անոնք որ հետու են : Եւ թէ այս խոստումն է այն կոչեալներուն որ ընդունակ են մարգարէանալ եւ տեսիլներ տեսնելու :

այսինքն չափահաս անձանց՝ թէ քու որդիքդ լինին եւ թէ անոնք որ հեռու են :

Եւ դարձեալ՝ հոս յիշուած խոստումն է Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւին խոստումը : Եթէ այս խոստումն է որդւոց որ չեն կոչեալ, այսինքն՝ անընդունակ են հաւատոյ, ուրեմն կամխոստումը կը վրիպի, եւ կամ հաւատացելոց բոլոր որդիք հազորդ կը լինին այս փառաւոր պարգեւին : Սակայն ամէնօրեայ փորձառութիւնը այս վերջին ենդադրութեան հակառակը կը ցուցնէ, զի բազումք յորդւոց հաւատացելոց մարմնաւոր են, եւ այդ խոստում կը կատարուի միայն անոնց վերայ որք կը կոչուին Աստուծմէ :

Առարկութիւն 16. — Բայց մկրտուած եմ մանկութեան ատենս, ուրեմն ինչու կը կատարիմ Մկրտութեան :

Կը պատասխանեմ. — Ջուր սրսկեալ յերեսս չէ Մկրտութիւն, այլ ընկշմունքն ի ջուր հանդերձ ազատ հաւանութեամբ եւ հպատակութեամբ առ Քրիստոս համաձայն իւր կանոնաց, այս է ահա որ կը կազմէ զՄկրտութիւն : Արդ երբ մանուկ էիր, չտուիր հաւանութիւն, լսելով միայն գիտես թէ մկրտեալ ես. չես գիտեր ժամանակը յորում մկրտուեցար. չունէիր հաւատք դործոյն մէջ, արդարեւ գործն չէր քոյդ : Հաս պատուիրանին Քրիստոսի դու չես մկրտուած :

Նկատէ թէ ինչ թերութիւններ կան քո մանկամկրտութեան մէջ : Նախ չկայր պատուէր մկրտել զքեզ ի մանկութեան : Երկրորդ՝ չէիր դու յարմար ենթակայ, զի պարտ էր քեզ նախ հաւատաւ եւ սպա մկրտուիլ : Երրորդ՝ եթէ սրսկմամբ

կատարուած է այդ արարողութիւն քու վերայ, դու չես թաղուած մկրտութեամբ, որպէս թաղուեցաւ Քրիստոս եւ հրամայեց հաւատացելոց թաղուիլ: Արդ, Մկրտութիւն կուզես կոչել զայն որ սոսկ աւանդութիւն է՝ ընկալեալ ի նախահարց քոց, մինչ Քրիստոս, թափեց արիւն իւր սլատուական փրկել զմեզ մեր հայրենատուր ունայն աւանդութիւններէ:

Առարկութիւն 17. — Բայց կան անձիւնք որ չափազանց կարեւորութիւն կուտան Մկրտութեան, որ կը խորեցնեն մեզ այդ արարողութեանէ:

Կը պատասխանեմ. — Ո՞վ առաւել կարեւորութիւն տուած է Մկրտութեան քան Քրիստոս՝ որ ըսաւ. Ով որ հաւատայ եւ մկրտուի՝ պիտի փրկուի: Ո՞չ սպաքէն մեր պարտքն է մրցիլ այն հաւատոյն համար որ անգամ մը աւանդուեցաւ Սուրբերուն: Նոքա միայն կ'ընծայեն չափազանց կարեւորութիւն Մկրտութեան, որք կը կարծեն թէ մանկունք վերստին կը ծնին անով կամ առանց անոր տարակուսելի կը լինի փրկութիւն մանկանց, բայց ոչ անոնք որ կը դնեն զայն այն պատշաճ դրից մէջ ուր սահմանած է վարդապետ նոցա:

Առարկութիւն 18. — Բայց սուրբ եւ որդիք հաւատացելոց, ուսի եւ արժան եւ մկրտուիլ:

Կը պատասխանեմ. — Որպէս ըսուած է թէ որդիք սուրբ են, նոյնպէս եւ ըսուած է թէ անհահաւատ այրն սուրբ է կամ սրբուած հաւատացեալ կանամբ: Այս սրբութիւն գլխովին ամուսնութեան կը վերաբերի, զի առաքեալն Ա. Կորն. է. 14 ի մէջ ամուսնութեան վրայ խօսելով՝ հրահանգ կու տայ

Թէ անոնք որ հաւատացին սլարտին բնակիլ անհաւատ արանց հետ, Թէ պարտին թողուլ զնոսա, Ա. Կորն. է. 15: Եթէ օրինաւոր ամուսնութենէ սերեալ մանկանց օրինակիս սրբութիւնն փաստ բերուի Մանկամկրտութեան, պիտի ապացուցուի ատով նաեւ Թէ անհաւատ արք եւ կանայք պարտին մկրտուիլ ի պատճառս իրենց հաւատացեալ ամուսիններու, բան մը զոր ոչ որ կ'ընդունի: Դորձեալ՝ ըսուած է, Ձախ. ԺԴ. 20), Ան օր ձիերուն սանձի զարդերուն վրայ Սրբութիւն Տեառն պիտի ըլլայ. ու Տերոջը ցան մէջ կարսացեր՝ սեղանին առջեւի կոններուն պէս պիտի ըլլան: Արդ՝ կը կարծես Թէ այս համարէն կարէ փաստ հանուիլ զանգահաց Մկրտութեան, որպէս կ'ընեն Պապականք: Անշուշտ ո՛չ: Կայ սուրբ լինել ի պէտս հաւատացելոց, քանզի ամեն բան կը սրբուի Աստուծոյ խօսովը եւ աղօթիւք, Ա. Տիմ. Դ. 4, 5, եւ Ամեն բան մաքուր է մաքուրներուն, Տիմ. Ա. 15. — այսինքն, անոնց գործածութեան: Բայց եթէ կը կարծես Թէ հաւատացելոց որդիք ընդարոյս սրբութիւն ունին, քո փորձառութիւն չ'հաստատեր զհակառակն: Չես տեսներ որ երբեմն բարի մարդիկ կ'ունենան ամբողջտ որդիք, եւ որ չար մարդիկ կ'ունենան սուրբ որդիք: Ուստի այն բնաբանը սա նշանակութիւնը ունի, Թէ արք եւ կանայք սուրբ են իրենց օրինաւոր կոչման համար, եւ անոնց որդիք չեն ծնիր ի պղծութեան:

Առարկութիւն 19. — Երբ իսկզբան թլփասութիւնը հաստատեցաւ նախ չափահաս անձինք թլփասուեցան, բայց յետոյ մամկունք եւս թլփասուե-

ցան . այսպէս եւ Աւեսարանին Տնտեսութեան ներքեւ երբ Մկրտութիւնն հաստատուեցաւ , իսկզբան արք եւ կանայք մկրտուեցան , եւ յետոյ , ըստ օրինակի քրիստոսութեան մանկուցն եւս մկրտուեցան :

Կը սլատասխանեմ . — Այդպէս չէ , զի իսկզբան երբ Աստուած հրամայեց զԹլլիատութիւն , հրամայեց որ այն մատակարարուի մանկանց . Ծն . Ժէ . 10 . ձեզմէ ամեն արուն քրիստոսի : Բայց երբ Քրիստոս հրամայեց զՄկրտութիւն , հրամայեց որ մարդիկ նախ աշակերտուին , եւ հաշտուան եւ ապա մկրտուին , բայց ոչ երբէք տուաւ հրաման մկրտել զմանկուցն : Նկատէ նաեւ թէ՛ ունիմք զկեանս եւ զգործս Առաքելոց եւ նախնական Եկեղեցեաց , եւ անոնց մէջ ոչ մի մանուկ կը գտնեմք մկրտուած : Պօղոս դարձի եկաւ բաւական ժամանակ վերջ համարձմանն Քրիստոսի , եւ ինքն կը գրէ չորեքսասան ամաց վրայով՝ յորմէ հետէ ինքն եղաւ մարդ Քրիստոսով , Բ . կորն , ԺԲ . 12 . անշուշտ մանկուցն ծնան այս չորեքտասան ամաց մէջ , բայց չեմք ընթեռնուր թէ մկրտուեցաւ մին յայնցանէ :

Առարկութիւն 2(1) . — Անոնք որ մկրտուեցան յաւուրս առաքելոց , էին հեթանոս :

Կը սլատասխանեմ . — Հեթանոս էր Տէր Յիսուս . Մկրտուեցաւ նա : Չէր ներքինին մի ճշմարիտ երկրպագու Աստուծոյ . Չմկրտուեցաւ նա երբ դաւանեցաւ իւր հաւատքը : Կոռնելիոս՝ որոյ աղօթք եւ ողորմութիւնք ելին առ Աստուած ի յիշատակ , հեթանոս էր . ոչ : Ո՛չ ապաքէն Մանկամկրտականք կը մկրտեն մանուկներ որ հոգեւորապէս հեթանոս են : Մեք բնութեամբ բարկութեան որդիք եմք . Եփես .

Բ. 5: Մանուկ միրտողներն են ջատագով միրտութեան հեթանոսաց, իսկ մեք եմք ջատագով Մըկրտութեան Հաւատացելոց:

Առարկութիւն 21. — Բայց Պօղոս կ'ըսէ. Ա. Կոր. Ա. 17. Բրիսնս չըրկեց զիս մկրսել. այլ աւետարանել:

Կը պատասխանեմ. — Դիցուք թէ այդ խօսքը այնպէս կը հասկցուի որպէս դու կը հասկնաս, սակայն եթէ Պօղոս չըրկուեցաւ մկրտել, Դու հրաման ընդունած ես մկրտուիլ, եւ քո Տէր հաւասարապէս կարէ ըսել քեզ, քեզի քնչ. դուն իմ ետեւէս եկ: Բայց Պօղոս մկրտեց, Ա. Կորն. Ա. 14. 16. Նա մկրտեց զԿրիստոս եւ զԴայիոս եւ զտուն Սեփանեսի եւ ուրիշներ: Արդ՝ զոր ինչ ըրաւ նա, ըրաւ կամ Աստուածային հրամանաւ եւ կամ յանձնապատանութեամբ: Նա զըրկուած էր աւետարանել եւ մկրտութիւնն էր մասն Աւետարանչական պաշտօնին իւրոյ: Փիլիպպոս ընտրուած էր սարկաւազ, սակայն մկրտեց զներքինին. Մկրտութիւնը իւր գործոյն մի մասը կը կազմէր, Գործ. Ը: Այսպէս այն որ կոչուած է ի քարոզել, պէտք չունի կոչուելոյ մասնաւորապէս մկրտելու համար, զի Մկրտութիւնն է մի մասն քարոզութեան: Մկրտութիւնն է ճշմարիտ Պատուէր Աստուածային, թէեւ հոս ու հոն կրնայ լինել մի Բարոզիչ որ չէ կարող մկրտել զհաւատացեալս բուն իւր ձեռք: Կրնայ դռնուիլ մէկը մկրտել զեզ, երբ դու փափաքող ես մկրտուելու:

Առարկութիւն 22. — Բայց երեւ հազար մկրտուեցան մի առու մէջ, այս ամենայն որպէս կրնա-

յից ընկղմամբ մկրտուիլ մի աւուր մէջ: Նոքա կրնա-
յից սրսկուիլ, բայց ոչ մկրտուիլ:

Կը պատասխանեմ. — Նոքա կրնային մկրտուիլ
թաղմամբ, զի կային երկոտասան Առաքեալներ եւ
եօթանասուն Աշակերտներ, Ղուկ. Թ. 1 եւ Ժ. 1.
այսինքն՝ առնուազն ութսուն երկու անձինք, սոքա
հեշտեալ կարէին մկրտել մի աւուր մէջ երեք հա-
զար անձ: Թաղմամբ մկրտութիւնն չէ այնպիսի
գլխարկն գործ, որպէս ցուցանել կուզեն անոնք
որ չեն հաճիր այդ եղանակին: Անոնք որ սրսկմամբ
կը կատարեն այդ արարողութիւն, կուտան այն-
չափ ժամանակ որչափ որ կրնար բաւական լինէր
ընկղման համար:

Գ Լ Ո Ւ Թ Ք.

ՀԱՒԱՏԱՅԵԼՈՅ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՆԿԱՆՑ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՂԴԱՏՈՒԱՄ

1. Հաւատացելոց Մկրտ-
տութիւն հրամայեալ է
ի Տեառնէ: Մատ. ԻԸ.
19, 20:	1. Մանկամկրտութիւն շու-
նի այսպիսի հրաման:
2. Հաւատացելոց Մկրտ-
տութիւն համաձայն է
օրինակին Գրիստոսի:
Մատ. Գ. 15, եւլն:	2. Մանկամկրտութիւն չի
կրնար յառաջ բերել
այսպիսի օրինակ:
3. Հաւատացելոց Մկրտ-	3. Մանկամկրտութիւն շու-

- տութիւն ունի բազում
օրինակներ ի Սուրբ
Գիրս : Գործ . Բ . 12 ,
Բ . 57 , 41 , 42 , եւն :
4. Հաւատացելոց Մկրդ-
տութիւն յերկնից է .
Մատ . ԻԱ . 25 :
5. Հաւատացելոց Մկրդ-
տութիւն փառաւորա-
պէս կնքեալ է յԱստու-
ծոյ . Մատ . Գ :
6. Ի Մկրտութեան Հա-
ւատացելոց մկրտեալ
անձն ի գործ կը դնէ
իւր հաւատք :
7. Ի Մկրտութեան Հա-
ւատացելոց մկրտեալ
անձն կը կատարէ գործ
հնազանդութեան :
8. Ի Մկրտութեան Հա-
ւատացելոց , գիտէ ան-
ձը թէ երբ մկրտուած է :
9. Հաւատացեալք կը յի-
շեն թէ երբ մկրտուե-
ցան :
10. Հաւատացեալք թաղ-
ուած են Քրիստոսի հետ
մկրտութեամբ : Հռով .
Զ . 4 :
- Յի օրինակ ի Սուրբ
Գիրս :
4. Մանկամկրտութիւն ի
մարդկանց է :
5. Մանկամկրտութիւն չու-
նի վկայութիւն ի Սուրբ
Գիրս թէ երբէք կնքեալ
է յԱստուծոյ :
6. Իսկ ի Մանկամկրտու-
թեան , մանուկն ի գործ
չդնէր հաւատք :
7. Իսկ ի Մանկամկրտու-
թեան , մանուկն չկա-
սարեւ գործ հնազան-
դութեան :
8. Իսկ մանկունք ոչ ինչ
գիտեն իւրեանց մկրտու-
թեան վրայով :
9. Մանկունք չեն յիշեր
իւրեանց մկրտութիւնը :
10. Մանկունք չեն քաղ-
ուած Քրիստոսի հետ հո-
գեւորապէս , եւ նոքա որ
սրսկուած են , մինչեւ
անգամ չեն քաղուած
ջրոյ մէջ :

11. Ամենայն մկրտեալ հաւատացեալք Շնորհաց Ուխտին ներքե են :
12. Ամենայն մկրտեալ հաւատացեալք ունին զթողութիւն մեղաց . Գործ . Բ . 57 , 58 .
13. Աստուած խոստացած է թէ՛ ամէն ով որ հաւատայ ու մկրտուի պիտի փրկուի . Մարկ . ԺԶ . 16 :
14. Հաւատացեալք կ'ուրախանան երբ կը Մըկըրտուին . Գործ . Ը . 59 , եւ ԺԶ . 54 :
15. Հաւատացելոց Մըկըրտութիւն ունի Աստուծոյ բացայայտ խօսքը . Մատ . ԻԸ . 19 :
16. Բոլոր աշխարհ կարէ անհերքելի կերպով հաստատել , թէ հաւատացեալք մկրտուեցան յԱռաքելոց . Ա . կոր . Ա . 14 , 16 :
17. Ամէն անոնք որ մանուկ կը մկրտեն , կը խոստովանին թէ հաւատացեալներ մղըրտուեցան :
11. Ամենայն մանկուց մկրտեալք չեն Շնորհաց Ուխտին ներքե :
12. Իսկ ամենայն մանկուց մկրտեալք չեն ընդունիր զքողութիւն մեղաց :
13. Ասուած խոսացած չէ թէ ամենայն մանկուց որ կը մկրտուին , պիտի փրկուին :
14. Մանկուց չեն ուրախանար , այլ սովորաբար կուլան երբ կը սրկուին :
- 15 . Մանկամկրտութիւն հիմնեալ է մարդկային մակաբերութեանց վերայ միայն :
16. Իսկ բոլոր աշխարհի մէջ ոչ ոք կարէ նեմարժապէս հաստատել , թէ մանուկ մը անգամ մը կրտուեցաւ Առաքելոց մէկէն ,
17. Իսկ բոլոր մկրտեալ հաւատացեալք չեն ընդունիր թէ մանկուց մկրտուեցան երբէք :

18. Մկրտեալ հաւատացեալք ըստ օրինի կը մասնակցին Տէրունական Ընթրեաց Բնութեաց :
18. Մկրտեալ մանկունքս օրինի չեն մասնակցիր Տէրունական Ընթրեաց Աւետարանական եկեղեցեաց մէջ :
19. Ամենայն մկրտեալ հաւատացեալք կենդանի քարեր են որ յարմար կուգան Աստուծոյ տան : Ա. Պետ. Բ. 5 :
19. Իսկ ամենայն մանկունք մկրտեալ չեն կենդանի քարեր յարմար տան Աստուծոյ :
20. Մկրտեալ հաւատացեալք կը շինեն ի վերայ Քրիստոսի բուն իրենց հաւատով :
20. Իսկ անոնք որ մանուկ կը մկրտեն, կը կը շինեն ի վերայ հաւատացող ուրիշ մը :
21. Անոնք որ մկրտուած են բուն իրենց հաւատով, սկիտի չկորնչին. Յով. Ժ. 28 :
21. Իսկ անոնք որ մկրտուած են ուրիշ մը հաւատով, գուցէ կորսուին :
22. Մկրտեալ հաւատացեալք դարձի եկած են, եւ սկիտի չանկանին դատապարտութեան ներքեւ. Յով. Ե. 24 :
22. Իսկ մկրտեալ մանկունք դարձի եկած չեն, եւ բազում կ'անկանին դատապարտութեան ներքեւ :
23. Մկրտեալ հաւատացեալք չեն բարկութեան որդիք. Յով. Գ. 36 :
23. Իսկ մկրտեալ մանկունք դեռ եւս են ընդ բարկութեամբ. Յով. Գ. 36 :
24. Մկրտեալ հաւատացեալք գիտեն թէ Քրիստոս
24. Իսկ մկրտեալ մանկունք չեն գիտեր թէ Քրիստոս

- տոս պատուական է.
Ա ՊԵՏ. Բ. 7 :
25. Հաւատացեալք կը սիրեն զՔրիստոս եւ կը պահեն զպատուիրան նորա. Յով. ԺԴ. 15 :
26. Մկրտեալ Հաւատացեալք կ'երկրպագեն Աստուծոյ հոգւով եւ ճշմարտութեամբ, զի եւ Աստուած այնպիսի երկրպագուս կը խնդրէ իրեն : Յով. Դ. 25, 24 :
27. Հաւատացելոց Մկրտտութիւն պարտի տեւել ցորչալի կը տեւէ Աստուծոյ խօսքը, Մատ. Ե. 18 :
28. Մկրտեալ Հաւատացեալք կրնան դէմ դնել Սատանայի որպէս դէմ դրաւ Քրիստոս, ըսելով, դրուած է, Անոնք հաւատացին եւ մկրտուեցան :
25. Իսկ մկրտեալ մանկունք չեն սիրեր զՔրիստոս եւ չեն պահեր ըզպատուիրանս նորա :
26. Իսկ մանկունք մկրտեալք չեն գիտեր թէ ինչ է երկրպագութիւն, եւ չեն կարող մատուցանել զայն հոգւով եւ նեմատրտութեամբ :
27. Մանկամկրտութիւն պարտի վերջանալ տեսով, զի չէ հիւմնեալ Աստուծոյ խօսքին վերայ :
28. Բայց Մանկամկրտեալք չեն կարող դէմ դնել սատանայի ըսելով գրուած է, Մանկունք մկրտուեցան. զի չէ գրուած :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ.

ՀԱՏՈՒԱԾՔ ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ Ի ՎԵՐԱՑ ՄԿՐՏՈՒՅԵԱՆ ԱՌԱՆՑ
ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՄԱԿԱԲԵՐՈՒՅԵԱՆՑ

Մաս. Գ. 15. Ան ասեն Յիսուս Գալիլեայէ Յորդանան եկաւ առ Յովհաննէս մկրտուիլ անկէ: Համ. 15. Յիսուս պատասխան տուաւ եւ ըսաւ անոր, Թող տուր այժմ, քանզի այսպէս կը վայելէ մեզ որ բոլոր արդարութիւնը կատարենք: Համ. 16. Եւ երբ Յիսուս մկրտեցաւ, իսկոյն դուրս ելաւ ջուրէն:

Մաս. ԻԱ. 25. Յովհաննու մկրտութիւնն ուսի էր, յերկնից թէ ի մարդկանէ: Երէ ըսենք, յերկնից, պիտի ըսէ մեզ թէ Ապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր: Ղուկ. Ի. 6. Ապա երէ ըսենք, ի մարդկանէ, բոլոր ժողովուրդը պիտի քակոծէ զմեզ:

Ղուկ. Է. 28, 30. Մտաւաւորները երբ լսեցին արդարացուցին զԱսուած, որ Յովհաննու մկրտութեամբ մկրտեցան: Բայց Փարիսեցիք եւ օրինական իրենց անձին դէմ Ասուծոյ խորհուրդն անարգեցին, որ անկէ չմկրտեցան:

Մաս. ԻԸ. 19. Գացէք առակերտեցէք բոլոր ազգերը, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ:

Գործ. Բ. 38, 41. Ապաւստոստոսը եւ ձեռնէ իւրաքանչիւր ոք բող մկրտուի յանուն Յիսուսի Քրիստոսի: Եւ անոնք որ ի սրէ ընկալան անոր խօսքերը մկրտեցան:

Մարկ. ԺԶ. 16. Ո՛վ որ հաւատայ եւ մկրտուի՝ պիտի փրկուի:

Գործ. Ը. 12. Բայց երբ հաւասացին... կը մը-
կըրտուէին, արք եւ կանայք:

Գործ. Ը. 56, 57, 58. Եւ ըսաւ ներքինին, Ա-
հա ջուր, ինչ բան կ'արգելու զիս մկրտուելէ: Եւ
Փիլիպպոս ըսաւ անոր, Եթէ քու բոլոր արտօղ կը
հաւասաս, հնարաւոր է: Նա պատասխան տուաւ եւ
ըսաւ, Կը հաւասամ քէ Յիսուս Քրիստոս է Որդի
Արտուծոյ: Եւ հրամայեց կեցունել կառքը. եւ եր-
կոճեան իջան ջուրը, Փիլիպպոս եւ Ներքինին, եւ
մկրտեց զնա:

Գործ. Թ. 17, 18. Եւ... Սաւուղ... Ելաւ մկրտ-
ուեցաւ:

Յով. Գ. 22. Յես այսորիկ եկաւ Յիսուս եւ ա-
նոր առակերտներն Հրէասանի երկիրը, եւ հոն
կը կենար անոնց հետ, եւ կը մկրտէր:

Յով. Գ. 1. Յիսուս քան զՅովհաննէս աւելի ա-
ռակերտներ կ'ընէր եւ կը մկրտէր:

Գործ. Ժ. 47. 48. Կրնայ մարդ արգելուլ ջուրը
որ չմկրտուին ասոնք, որ զՀոգին Սուրբ եւս ընկա-
լան իբրեւ զմեզ: Եւ հրամայեց որ մկրտուէին Տէրոջը
անուամբ. անասեն աղաչեցին զնա մնալ քանի մը օր:

Գործ. ԺԸ. 8. Եւ Կրիոպոս ժողովրդապետն իւր
բոլոր սամբ հաւասաց ի Տէր. եւ Կորնթացիներէն շա-
տեր լսելով հաւասացին, եւ մկրտուեցան:

Հռով. Զ. 4. Անոր հետ քաղուեցանք մկրտու-
թեամբ:

Գաղ. Գ. 27. Դուք ամենքդ որ Քրիստոսով մը-
կըրտուեցաք, զՔրիստոս հագած էք:

Ա. Պետ. Գ. 21. Որ եւ զմեզ այն օրինակին պէս
կ'ապրեցունէ հիմա մկրտութիւնը, (ոչ քէ մէկդի նե-

սելը մարմնոյն աղօր, այլ բարի խղնիքն վկայութիւնն
առ Աստուած) յարութեամբն Քրիստոսի :

Ա. Կորն. ԺԲ. 15. Մենք ամենքս մկրտուեցանք
մի Հոգւով մի մարմին ըլլալու :

Գործ. ԺԶ. 53, 54. Եւ առաւ զանոնք գիշեր-
ուան նոյն ժամուսն եւ լուաց անոնց վէրքերը, եւ
վաղվաղակի մկրտուեցաւ ինք եւ բոլոր իրենները :
Եւ զանոնք իւր տունը սանելով անոնց առջեւ սեղան
դրաւ, եւ բոլոր սամբ ուրախ եղաւ հաւատալով
յԱստուած :

Ղուկ. Գ. 21, 22, 25. Եւ Յիսուս եւս մկրտուե-
լով աղօրք կ'ընէր, երկինք բացուեցաւ, եւ Հոգին
Սուրբ մարմնաւոր սեւեւամբ իջաւ անոր վրայ ա-
ղաւնոյ պէս, եւ եկաւ յերկնից ձայն որ կ'ըսէր,
Գու ես սիրելի Որդիս քեզի հանեցայ : Եւ ինքն Յի-
սուս սկսած էր ըլլալ գրեթէ երեսնամեայ :

Յով. Գ. 23 : Յովհաննէս եւս կը մկրտէր յԱյեցուն
Սաղիմի մօտ, քանզի աս ջուր կար հոն :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ Ա.

ՎԵՐՋԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՍՈՒԹԻՒՆՔ

1. Նկատէ թէ՛ երբ մարդիկ կ'սկսին ամաչել
վասն անօրէնութեանց իւրեանց, յայնժամ ցուցուե-
լու են նոցա Տէրոջ տան կանոններն ու ձեւերն :
Նզեկ. ԽԳ. 11. Եւ եթէ իրենց բոլոր քրածներէն
ամչնան, քան ձեւը եւ կարգաւորութիւնը, եւ անոր

ելիք եւ մասքը, եւ բոլոր ձեւերը, եւ բոլոր կանոնները, (բոլոր ձեւերը), եւ բոլոր օրէնքներն անոնց գիտցուր, եւ անոնց աչաց առջեւ գրէ, եւ անոր բոլոր կանոնները պահեն եւ զանոնք կատարեն: *Խորհուրդք եւ կարգաւորութիւնք Աւետարանական եկեղեցւոյ արժանի են արդարեւ մեր գիտութեանն ու պահպանութեանը: Չնս ուղեր փնտռել եւ պահել զայնս:*

2. Նկատէ թէ՛ երբ Աստուած կուտայ մէկու մը նոր սիրտ, զնա իւր օրինաց եւ պատուէրաց յարմար ընելոյ համար է. եզեկ. ԺԱ. 19, 20. եւ անոնց մէկ սիրտ պիտի սամ, եւ անոնց ներսի դիմնոր հոգի պիտի դնեմ. եւ անոնց մարմինէն քարեղէն սիրտը պիտի հանեմ, եւ անոնց մարմնեղէն սիրտ պիտի սամ. որպէս զի իմ օրինացս մէջ քալեն, եւ իմ իրաւունքներս պահեն եւ զանոնք ի գործ դնեն: *Ունի՛ս դու նոր սիրտ, եւ կը յապաղես ի գործ դնել զպատուիրան Տեառն:*

3. Նկատէ թէ՛ որչափ վտանգաւոր է դէմ դնել մի Աստուածային պատուիրանի, մինչեւ իսկ փոքրագունին. ընթերցիր Հռով. ԺԳ. 2: Քանի՛ն աւելի, յորժամ խնդիրն մի Աստուածային հոգեւոր պատուիրանի վերայ է:

4. Նկատէ թէ՛ որպիսի դատաստան միացած է Աստուծոյ պատուիրանաց փոփոխութեան հետ. Ես. ԻԳ. 1. Ահա Տէրը զերկիր կը պարպէ, եւ կը դատարկացնէ զայն. վասն էր այս դատաստան համ. 5. քանզի անոնք... պատուիրանքը փոխեցին: Երբ Քրիստոս կը հրամայէ մարդոց հաւատալ եւ մկրտուիլ. եւ մարդիկ կը մկրտեն մանուկներ որք

չեն հաւատար. դու դատէ, թէ այս է փոխել ըզ պատուիրանն թէ ոչ:

5. Նկատէ թէ ինչ հասաւ ի վերայ Նադարի ու Արիուդայ, որդւոց Ահարոնի. ԱՆԼՏ. Ժ. 1, 2: Նոքա մատուցին զոր ինչ չհրամայեց Տէր. թէ եւ այդ այն ատեն յայտնապէս արգիլուած չէր, բայց հրամայուած ալ չէր, եւ Տէր դատեց զնոսա, զի անցին ըստ սահմանն հրամանին: Մանկամիրտութիւն չէ արգելեալ, բայց չհրամայեց զայն Տէր:

6. Նկատէ թէ՛ զոր ինչ ընկալար ի մանկութեան չէր Մկրտութիւն, եւ որովհետեւ չես մկրտուած, կ'ապրիս ի զանցառութեան Աւետարանական մի մեծ պատուիրանի: Հնազանդութիւն պատուիրանի՞ պիտի կոչես զայն, որ չէր գործ քո, եւ չունէր զհաւանութիւն քո, եւ ոչ իսկ զգիտութիւն քո, չես կարող յիշել թէ երբ կատարուեցաւ այն եւ յորում չունէիր հաւատք: Մկրտութիւն պիտի անուանես զայն որ չկատարուեցաւ քո յօժարակամ հնազանդութեամբ, այլ կատարուեցաւ կամօք ծընողացդ: Արդ՝ եթէ չես մկրտուած, պիտի չչարժի՞ս ըսել ընդ Դաւթի, «Քու վկայութիւններդ պիտի պահեմ.»

7. Նկատէ թէ Պատուիրանք եւ Խորհուրդք պարտին մնալ որպէս եւ աւանդուեցան. Ա. Կորն. ԺԱ. 2: Բայց Մկրտութիւն աւանդուեցաւ հաւատացելոց, եւ ոչ մանկանց: Աստուած աւանդեց անտարակոյս մանկանց զԹլփատութիւն, բայց երբէք չաւանդեց մանկանց զՄկրտութիւն: Ո՞վ կրնայ յանդգնիլ ուրեմն այլայլել զՊատուիրանս եւ զԽորհուրդս Տեառն:

8. Նկատէ թէ՛ բազումք, ասլաւինելով մկրտութեան որ մատակարարուեցաւ նոցա ի մանկութեան չեն մկրտեալ իրրեւ հաւատացեալք, սակայն չեն մկրտեր սոքա զմանկունս իւրեանց, որպէս թէ Մանկամկրտութիւնն տարակուսելի բան մը լինէր: Կը հարցանեմ այսպիսեաց, ի՞նչպէս կրնաք համարիլ թէ բաւական է ձեր մկրտութիւն որ մատակարարուեցաւ ձեզի ի մանկութեան, սակայն բաւական չէ այն ձեր զաւաւակաց: Ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ որ Մանկամկրտութիւնը տարակուսելի լինի ձեր զաւակաց համար, սակայն անտարակուսելի ձեր անձանց: Այսպիսի անձինք չեն հաւատարիմ լուսոյն զոր ընդունած են:

9. Նկատէ թէ՛ ի վեր քան զամենայն տարակոյս հաւատացեալք մկրտուեցան, Գործ. Ը. 12: Մանկամկրտութիւն (առ առաւելն) խնդիր մի է տարակուսական: Յաճախ վիճարանութեան ներքեւ ձգուած է Մանկամկրտութիւն: Իսկ Մկրտութիւն Հաւատացելոց յայտնուած է ի Սուրբ Գիրս որոշ կերպիւ. Հաւատացին եւ մկրտուեցան: Արդ լաւագոյն չ՞ գնալ զճանասպարհ աներկրայելի քան զերկրայականն:

10. Նկատէ թէ՛ Հաւատացելոց Մկրտութեան բազմաթիւ օրինակներ կան, բայց չիք մի յստակ կամ աներկրայելի օրինակ Մանկամկրտութեան:

11. Նկատէ թէ՛ որպէս ծննդեան իրաւունք կ'արտօնէր զոք ի Թլլիատութիւն, նոյնպէս եւ ծննդեան իրաւունք կ'արտօնէր զոք ի քահանայութիւն: Դու կուզես այժմ առանց մի Աստուածային խօսքի հաստատել զՄկրտութիւն սերնդեան հաւատացելոց,

էր ուրեմն չես ուղեր հաստատել զՊաշտօնէութիւն սերնդեան Քարողչաց: Տարօրինակ տրամաբանութիւն պիտի չլինէր ըսել թէ՛ Աւետարանին անտեսութեան ներքեւ Քարողչին սերունդ ունի նուազ առանձնաշնորհութիւն քան զսերունդ Քահանայի ընդ օրինօք, եթէ իւրաքանչիւր պաշտօնէի որդի չ'որոշուի ի Պաշտօնէութիւն: Կը պատասխանե՞ս այսմ թէ պաշտօնեայք չեն քահանայք: Ուրախութեամբ կը հաւանիմք ընդ այդ. զի չեմք ուղեր այնպէս համարուիլ: Սակայն պարտ է յիշել թէ Եկեղեցին որ ի սկզբան հնարեց զՄանկամկրտութիւն, հնարեց նաեւ զՔահանայութիւն ի պաշտօնէութեանէ, եւ այսպէս Մանկամկրտութիւն եւ Քահանայութիւն հնարուեցան Եկեղեցւոյ մէջ միեւնոյն սկզբամբ:

12. Նկատէ թէ պարտիմք գրուածէն աւելի բան չխորհել Ա. կորն. Գ. 6: Արդ՝ եթէ Մանկամկրտութիւն չէ գրուած իբրեւ պատուիրան, մի համարիր լինել այնմ պատուիրան:

13. Նկատէ թէ՛ Քրիստոս հաւատարիմ էր իւր բոլոր տան մէջ, Եբր. Գ. 5. 6: Եթէ՛ նորա Հօր կամքն էր Մկրտութիւն Մանկանց, ինքն հաւատարիմ պիտի լինէր թողուլ մեզ պատուէր նկատմամբ ասոր: Սակայն իւր բոլոր պաշտօնէութեան ժամանակ խօսք մը ըսած չէ բնաւ, եւ ոչ մի տող թողած է երբէք մեզ նկատմամբ Մանկամկրտութեան:

14. Նկատէ թէ՛ Աստուծոյ ծառայն Մովսէս շինեց լերան վերայ իրեն ցուցուած օրինակին պէս, Ել. ԻԵ. 40. եւ Տէրոջ ծառայք պարտաւոր չե՞ն

ընել այն օրինակին համեմատ զոր ցուցեալ է մեզ ի Նոր կտակարանին : Այս է յիշատակեալ օրինակն , հաւատացիցն եւ մկրտուեցան . Գործ . Ը . 12 : Չես ուզեր քայլել այս կանոնին համեմատ :

15 . Նկատէ , թէ անոնք որ կը մկրտեն զմանկունս յենլով իրենց մակարերութեանց առանց մի յայտնի վկայութեան Սուրբ Գրոց , թոյլ կուտան արդեօք Պապականաց եւ այլոց հանել նման հետեւութիւններ ի սաշտօտանութիւն իրենց նորածեւութեանց : Վասն զի սոքա եւս կը գործածեն նոյն մակարերութիւնները ի ներմուծումն իրենց Սեղանաց , Շուրջառաց , Խնկոյ , եւն : Նոքա կը բերեն ի վկայութիւն զբան Առաքելոց թէ՛ ամէն բան ըլլայ վայելչութեամբ : Վասն որոյ կ'ըսեն թէ եկեղեցական զգեստ են ի վայելչութիւն , ծնրադրել առաջի սատկերաց փառաւորեալ սրբոց է ի վայելչութիւն , այլովքն հանդերձ : Այն որ կ'երկնչի ի Տեառնէ , գոհ չլինիր այսպիսի մարմնաւոր սրատճառարանութենէ :

16 . Նկատէ թէ՛ յոյժ ճիշդ է Սուրբ Գիրք ի սատմել զզանազան հանդամանս մկրտեալ անձանց : Կարդա՛ Գործ . ԺԶ , 15 , 14 , եւ դիտէ թէ որպէս յիշուած է Ժամանակն , շաբաթ օր . Տեղին գետեգեր քով . Սովորութիւնն , Սովորութիւն ունէին աղօթել . Ընկերութիւնն , Կանոյք . Անձին անունն , Լիդիա . Նորա արուեստն , ծիրանավաճառ . նորա բնակութեան տեղին , Թիւասիր քաղաքէն . Կրօն նորա , երկիւղած . Գործողութիւն նորա , լսեց Աստուծոյ խօսքը . Տէրը բացաւ նորա սիրքը . Գործին Պօղոսի միջոցաւ , ըսուած խօսքը : Այսպէս նաեւ

ի Գործ . ԺՁ . 27 , 28 , 29 , 50 , դիտէ զբազում հան-
դամանան : Եւ սակայն ոչ ուրեք կայ մի խօսք թէ՛
երբէք մանուկ մը մկրտուեցաւ : Վասն էր այս
լուսթիւն , եթէ Աստուծոյ կամքն էր Մանկամկրտ-
ութիւն : Ուր լուռ է Սուրբ Գիրք , պարտիմք
լուռ կալ եւ մեք :

17 . Նկատէ թէ՛ Մի է օրէնսդիր , որ կարող է
փրկել եւ կորուսանել . Յակ . Դ . 12 . Մեր դասա-
ւորս Տէրն է , մեր օրէնսդիրս Տէրն է , Յս . 1Գ . 22 :
Արդ՝ ո՞ւր տուած է Տէրն օրէնք յաղագս Մկրտու-
թեան Մանկանց , կ'ուզես դու շարունակել զայդ
առանց նորա հրամանաց :

18 . Նկատէ թէ՛ մանուկ մկրտելն , կնքահայր ու
կնքամայր , խաչ ի մկրտութեան , խոսամունք եւ
ուխտ վասն մանկան , այս ամենեքին մարդկային
հնարիւք ներմուծեալ չն՞ միեւնոյն ժամանակ , եւ
միեւնոյն պատճառներով : Եթէ մին ընդունելի է
առանց հրամանի Սուրբ Գրոց , ընդէր ոչ՝ մնաց-
եալքն եւս :

19 . Նկատէ թէ՛ ապահով կրնայ լինիլ ընդու-
նիլ մի վարդապետութիւն մակաբերութեամբ որ
կը հակառակի մի պարզ պատուիրին Աստուծոյ ,
Մատ . ԻՆ . 19 , աօակերեցեղէի եւ մկրեցեղէի : Անգամ
մի զարտուղելով ո գիտէ ո՞ւր պիտի հասնի ճանա-
պարհդ : Ոմանք ուղիղ ճանապարհէն խոտորելով
յանչափս հեռացան :

20 . Նկատէ թէ՛ Տէրը պիտի չըսէ՞ մի օր անոնց
որք մանուկ մկրտեցին , ո՞վ պահանջեց ձեզմէ . Յս .
Ա . 12 :

21 . Նկատէ թէ՛ Աւետարանական Պատուիրա-

նաց եւ Խորհրդոց մին ունի՞ այնչափ վկայութիւն ի Սուրբ Գիրս որչափ Մկրտութիւն Հաւատացելոց : Նոյնչափ բան ըսած է Տէրն Տէրունական Ընթրեաց նկատմամբ : Ընդէր ըսուած է այնչափ Մկրտութեան նկատմամբ, եթէ դուզնաքեայ է կարեւորութիւնն :

22. Նկատէ թէ՛ մկրտուիլն չէ՞ արդարացունել զԱստուած : Չէ՞ պատուել զնա հնազանդութեամբ : Նկատէ նաեւ թէ՛ չմկրտուիլն Աստուծոյ խորհուրդը անարգել չէ՞ : Աուկ. է. 29, 30 :

23. Նկատէ թէ՛ անոնք որ կը պաշտպանեն ըզ Մանկամկրտութիւն, չե՞ն քարոզեր թէ՛ Մկրտութիւնն է նշան վերստին ծննդեան, եւ նկատէ թէ՛ մանկունք մկրտեալք ծնած են արդարեւ վերստին :

24. Նկատէ թէ՛ անոնք որ յարգած չեն Աստուծոյ բոլոր Պատուիրանները եւ Խորհուրդները պիտի չամաչե՞ն յաւուր միում. Սաղ. ՃԺԹ. 6 : Կուզե՞ս վերջապէս ամսթոյ մէջ խնալ նկատմամբ այս խնդրոյն :

25. Նկատէ թէ՛ Աբրահամ համարձակեցա՞ւ թլխատել զորդի իւր առանց հրամանի Աստուծոյ, ուրեմն զի՞արդ կը յանդգնիս մկրտել մի մանուկ առանց հրամանի Տեառն :

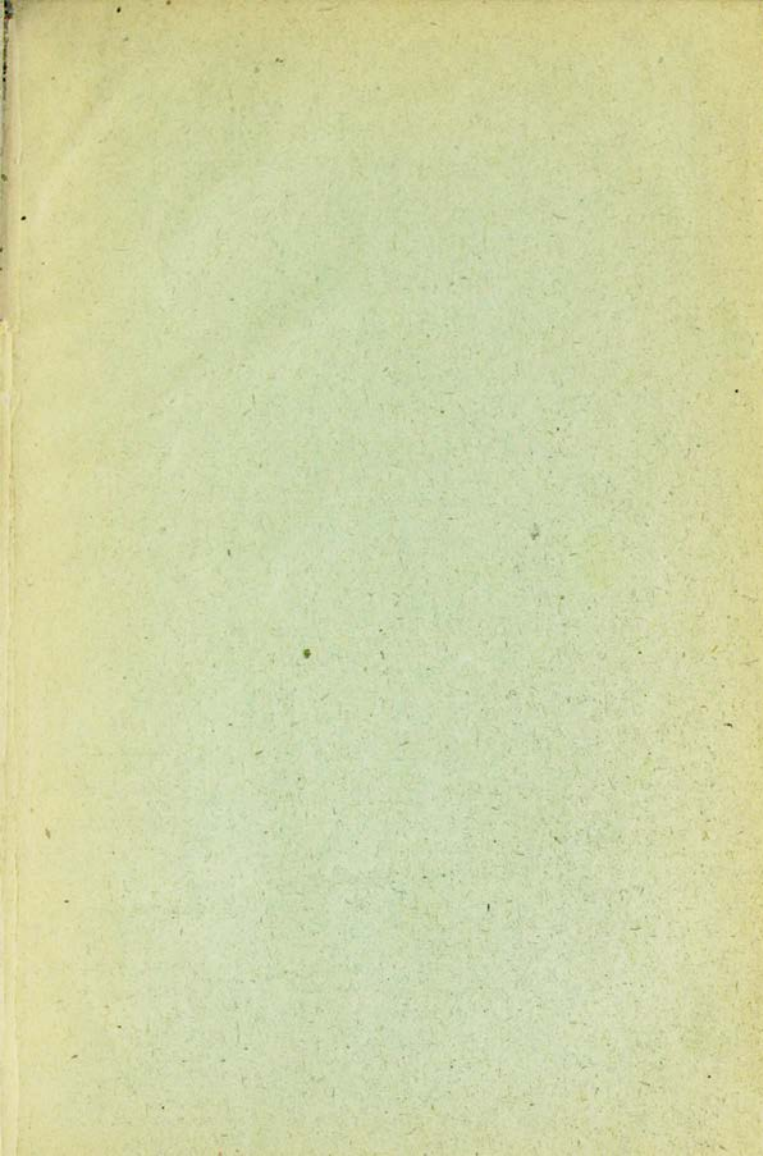
26. Նկատէ թէ՛ պարտաւոր չե՞մք հոգ տանիլ Պատուիրանաց եւ Խորհրդոց սրբութեանը, եւ թէ՛ այն Պատուիրաններ եւ Խորհուրդներ որ Սուրբ Գրոց մէջ յայտնի կանոն ունին, չե՞ն ամենէն մաքուրներն :

27. Նկատէ թէ՛ անոնք եւ միայն անոնք պիտի լսեն բարւո՞ք բրիբ. ի գալստեան Բրիսաուսի, որք

ըրին զոր ինչ հրամայած էր Նա, եւ որպէս հրամայեալն էր: Պիտի ըսէ՞ Քրիստոս բարւո՞ք ըրիւ այն գործոց նկատմամբ զորս ինք չհրամայեց երբէք: Կամ բարւո՞ք ըրիւ կրնայ ըսուիլ անոնց որք զանց ըրին բոլորովին զՊատուիրան Նորա:

Արդ՝ կը խնդրեմ քեզմէ որ զգուցութեամբ ուշադրութեան առնես ինչ որ ըսուեցաւ այս խնդրոյն վրայով. եւ նեմարտութեան փառաւոր Ասուածն սայ իւր Հոգին նեմարտութեան, որ առաջնորդէ զքեզ ամեն նեմարտութեան, կանգնէ զքեզ եւ սայ քեզ ժառանգութիւն իմիջի սրբոց: եւ ինչպէս որ գրուեցան ասոնք անկեղծութեամբ, անկեղծ սիրով որ առ Ասուած եւ առ անձն քո, նոյնպէս ալ Ասուած եւ Հայր Յիսուսի Քրիստոսի սրբէ զքեզ բոլորովին, զմարմին զուրնչ եւ զհոգի քո, եւ սայ քեզ սիրս ի քննել զՍուրբ Գիրս քէ այս բաներն ասանկ են:

**ՅՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒՈՂ ՄԿՐՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ՄԻՍԻՈՆԱՐԱՅ ՀԱՍՅԷՆԵՐԸ**

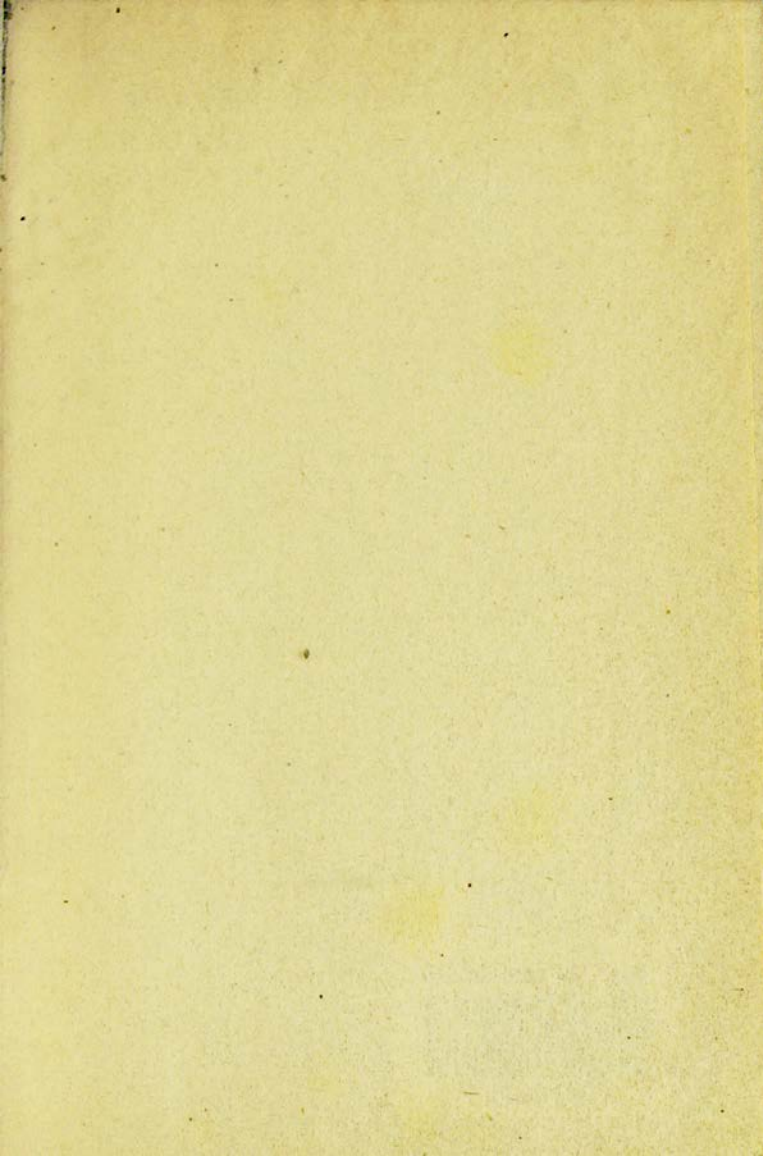
Պաս. Մարտիրոս Սիրականեան. Արայկիր.
 Պաս. Ա. Յովհաննէս Մելլոնեան. Կարին.
 Պաս. Կարապետ Դ. Գաբրիէլեան. Կ. Պոլիս.

Առ մեզ ուղղեալ նամակներն պէտք է ուղղել հետևեալ հասցեով
 Պաս. Յովհաննէս Մ. Հայկունի,
 Անգղիական Թղթատարատունն Կալաթա
Կ. Պոլիս.

Պաս. Հայկունի կը քարոզէ ամէն կիրակի կէս օրէն եւիք ժամ
 առաջ (ժամը 3 1/2 ըստ Թրքաց) Հայերէն, եւ կէս օրէն եւկոյ
 ժամ վերջը Տաճկերէն, ի 24 թիւ քան, Ձեզմէ Փողոց, Սարայ
 Իչի, Կէսիկ փաշա:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԾԱԽԻՒՔ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱՍ ԳՈՐԾԵՐ

Թէ Մկրտրիւնը ինչ դիւր ունի Քրիստոնէական
 եկեղեցւոյ մէջ գին 60 փարա
 վաճարիլ, Էախօս վաճարիլգին Բիլիսի
 Մէսիիիլէտ քուքսուդու մեզգի գին 40 փարա
 Սոյն գործոյն յունարէն. գրով Տանկերէնը. գին 40 փարա
 Թէ ինչու նամար Մկրտրական կը մեծեն
 զՄանկավարժութիւն գին 2 դահ.
 Մկրտրիւն քս Աստուածային Բանին գին 2 1/2 դահ.

rr.

hu.

of

= 5-3

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0034529

A $\frac{1}{900}$